

अधिकारी घडविणारी विश्वसनीय संस्था

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर

UPSC /MPSC /BANKING / SSC

Director : Dr. Vilas S. Gajghate 9923262977

प्रश्नप्रतिका क्रमांक

202301

2023

Code : YO1

BOOKLET NO.

राज्यसेवा (MPSC) पूर्व सराव परीक्षा

वेळ : 2 (दोन) तास

सामान्य अध्ययन चाचणी (GS-1)

एकूण प्रश्न : 100

Paper No. 01

एकूण गुण : 200

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (2) आपला परीक्षा क्रमांक ह्या चौकोनात न विसरता बॉलपेनने लिहावा.

परीक्षा - क्रमांक									

केंद्राची संकेताक्षरे

शेवटचा अंक
- (3) वर छापलेला प्रश्नप्रतिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
- (4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायंकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईनेचे पेन वापरू नये.
(ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.
(क) मराठी व इंग्रजी आकलनावरील प्रश्न अनुक्रमे फक्त मराठी व फक्त इंग्रजी भाषेत असतील.
- (5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणारा नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे. पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
- (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.
- (7) (अ) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत".
(ब) "Decision Making & Problem Solving" वरील प्रश्नांच्या चुकीच्या उत्तरांसाठी गुण वजा केले जाणार नाहीत. प्रस्तुत प्रश्न वगळून प्रश्नपत्रिकेतील उर्वरित प्रश्नांकरिता उमेदवारांनी सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरासाठी एक चतुर्थांश गुण वजा करण्यात येतील.

ताकीद (नमूना)

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिध्द करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम - ८२" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/ किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल. तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुध्दा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK.

1. खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.

विधान (अ) - वनस्पती प्रकाश संश्लेषण क्रियेअंतर्गत स्वतःचे अन्न स्वतः तयार करतात याच क्रियेला फोटो सिन्थेसीस असे म्हणतात.
विधान (ब) - प्रकाश संश्लेषणाची रासायनिक अभिक्रिया $6CO_2 + 6H_2O \rightarrow C_6H_{12}O_6 + 6O_2$ अशी आहे.
पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ विधान (अ) सत्य आहे. 2) केवळ विधान (ब) सत्य आहे.
3) विधान (अ) आणि (ब) दोन्ही सत्य आहेत. 4) विधान (अ) आणि (ब) दोन्ही असत्य आहेत.

Consider the following statement/s and identify the correct statement with .

Statement (a) - Plants produce their own food under the process of photosynthesis, this process is called photosynthesis.

Statement (b) - The chemical reaction of light synthesis is $6CO_2 + 6H_2O \rightarrow C_6H_{12}O_6 + 6O_2$.

Option answers

- 1) Only statement (a) is true. 2) Only statement (b) is true.
3) Statements (a) and (b) are both true. 4) Statements (a) and (b) are both false.

2. मधुमेह झालेल्या रोगी व्यक्तीत रक्तातील साखरेच्या प्रमाणाबद्दल खालील विधानापैकी असत्य नसलेले विधान ओळखा.

(अ) जेवणानंतरची रक्तातील साखर 140 mg/dl
(ब) उपाशीपोटी रक्तातील साखरेचे प्रमाण 125 mg/dl
पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब) 3) दोन्ही 4) दोन्ही नाहीत.

Identify which of the following statements about blood sugar levels in a diabetic patient is not false.

- (a) Postprandial blood sugar 140 mg/dl
(b) Fasting blood sugar level 125 mg/dl

Option answers

- 1) Only (a) 2) Only (b) 3) Both 4) Neither.

3. खालील विधाने लक्षात घ्या.

(अ) ऑक्झीन हे संप्रेरक (Hormone) वनस्पतीमध्ये पेशी विवर्धनाला (Cell enlargement) मदत करते.
(ब) सायटोकायनीन हे संप्रेरक पेशी विभाजनास (Cell Division) मदत करते.
पर्यायी उत्तरे :

- 1) (अ) योग्य (ब) अयोग्य 2) (ब) योग्य (अ) अयोग्य
3) दोन्ही योग्य 4) दोन्ही अयोग्य

Note the following statements.

- (a) Auxin is a hormone that helps cell enlargement in plants.
(b) Cytokinin is a hormone that helps in cell division.

Option answers

- 1) (a) Correct (b) Incorrect 2) (b) Correct (a) Incorrect
3) Both correct 4) Both incorrect

4. पुढील विधाने विचारात घ्या.

(अ) रक्तातील RBC ह्या द्विअंतर्वक्र (Biconcave) असतात.
(ब) रक्तातील RBC ह्या केंद्रकयुक्त (Nucleated) असतात.
(क) रक्तातील RBC च्या जीवनकाल 5 ते 70 दिवस एवढा असतो.
अयोग्य विधाने निवडा.

- 1) (अ) व (ब) 2) (ब) व (क)
3) (अ) व (क) 4) यापैकी नाही.

Consider the following statements.

- (a) RBCs in blood are biconcave.
(b) RBCs in blood are nucleated.
(c) Life span of RBC in blood is 5 to 70 days.

Choose the incorrect statements.

- 1) (a) and (b) 2) (b) and (c) 3) (a) and (c) 4) None of these.

5. मानवी मुखामध्ये दातांचे दोन संच असतात म्हणून त्याला म्हणतात, तसेच प्रत्येक संचात वेगवेगळ्या प्रकारचे दात असतात. त्याला म्हणतात.
- 1) Diphyodont, Heterodont 2) Heterodont, Diphyodont
3) Homodont, Heterodont 4) Homodont, Diphyodont.
- The human mouth has two sets of teeth, hence it is called, and each set has different types of teeth. It is called**
- 1) Diphyodont, Heterodont 2) Heterodont, Diphyodont
3) Homodont, Heterodont 4) Homodont, Diphyodont.
6. विधान (अ) - प्रौढांमध्ये साधारणतः दर दिवशी 1 ते 1.9 लीटर एवढी मुत्रनिर्मिती (Urine Formation) होते.
विधान (ब) - जर मुत्रनिर्मिती कमी होत असेल (400 ml) तर त्या रोगाला काय म्हणतात.
वरिल विधानावरून असत्य विधान / ने ओळखा.
- 1) फक्त विधान (अ) असत्य आहे 2) फक्त विधान (ब) असत्य आहे.
3) विधान (अ) आणि (ब) दोन्ही असत्य आहेत. 4) वरील दोन्ही विधाने सत्य आहेत.
- Statement (a) - Urine formation in adults is usually 1 to 1.9 liters per day.
Statement (b) - If renal production is reduced (400 ml) then what is the disease called.
- Identify the false statement from the above statement/s with.**
- 1) Only statement (a) is false 2) Only statement (b) is false.
3) Both statements (a) and (b) are false. 4) Both the above statements are true.
7. विधाने लक्षात घ्या.
- (अ) मद्यार्क (Alcoholic beverage) तयार करताना बॅसीलस थुरीनजेनेसीस या सूक्ष्मजीवांचा (Bacteria) वापर करतात.
(ब) वाईन (Wine) हे प्रसिद्ध मद्यार्क गव्हापासून (Wheat) प्राप्त करतात.
पर्यायी उत्तरे :
- 1) (अ) योग्य 2) (ब) योग्य 3) दोन्ही योग्य 4) दोन्ही अयोग्य
- Note the statements.**
- (a) Bacillus thuringiensis bacteria are used in the preparation of alcoholic beverage.
(b) Wine (Wine) is a famous liquor obtained from Wheat.
- Option answers**
- 1) (a) Correct 2) (b) Correct 3) Both Correct 4) Both Incorrect
8. एखादा ध्वनी 0.01 m एवढ्या तरंगलांबीचे (Wavelength) व 340 m/s वेगाने हवेतून असेल. तर त्या ध्वनीची वारंवारता (Frequency) किती असेल. व ती मानवी कानाद्वारे श्रवणीय (Audible) असेल का?
- 1) 34000 KHz होय 2) 340 KHz, होय 3) 34 KHz नाही 4) 34 Hz नाही.
- A sound travels through air with a wavelength of 0.01 m and a speed of 340 m/s. So what will be the frequency of that sound. And will it be audible to the human ear?**
- 1) 34000 KHz Yes 2) 340 KHz, Yes 3) 34 KHz No 4) 34 Hz No.
9. एका घरामध्ये एक विद्युतदिवा 220V एवढ्या विभवांतरावर (Voltage) वर चालतो व त्यावेळी ज्यूल 0.45 A एवढी विद्युत वाहते तर दिव्याची विद्युतशक्ती (Electric power) किती असेल. तो दिवा जर 10 तास चालू ठेवला तर किती युनिट वीज खर्च होईल?
- 1) 99W, 0.99 unit 2) 0.99W, 99 unit 3) 990 W, 0.99 unit 4) 99W, 999 unit.
- In a house, an electric lamp operates at a voltage of 220V and at that time, a current of 0.45 A joule flows, then what will be the electric power of the lamp? If that lamp is kept on for 10 hours, how many units of electricity will be consumed?**
- 1) 99W, 0.99 unit 2) 0.99W, 99 unit 3) 990 W, 0.99 unit 4) 99W, 999 unit.
10. आय. यु. पी. ए. सी (IUPAC) ह्या संस्थेने संयुगांना संरचनेवर आधारित नाव देण्याची पध्दती मांडली. IUPAC म्हणजे काय?
- 1) International Union of Pure and Applied Chemistry.
2) International Use of pure and Applied Chemistry.
3) Indian Union of Pure and Applied Chemistry.
4) यापैकी नाही.
- I. U. P. A. C (IUPAC) proposed a structure-based naming system for compounds. What is IUPAC?**
- 1) International Union of Pure and Applied Chemistry.

- 2) International Use of pure and Applied Chemistry.
- 3) Indian Union of Pure and Applied Chemistry.
- 4) None of these.

11. आम्लारी (Bases) व त्यांचे उपयोग योग्य जोड्या लावा.

(अ) NaOH	i)	कपड्यांचा साबण
(ब) Ca(OH) ₂	ii)	खते तयार करणे
(क) Mg(OH) ₂	iii)	आम्लरोधी औषधी
(ड) NH ₄ -OH	iv)	चुन्याच्या निवळीमध्ये वापर
- पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
1)	i	ii	iii	iv
2)	i	iii	ii	iv
3)	i	iv	iii	ii
4)	iv	iii	ii	i

Match bases and their uses in correct pairs.

(a) NaOH	i) Laundry soap
(b) Ca(OH) ₂	ii) Preparation of fertilizers
(c) Mg(OH) ₂	iii) Antacids
(d) NH ₄ -OH	iv) Use in lime slaking

	A	B	C	D
1)	i	ii	iii	iv
2)	i	iii	ii	iv
3)	i	iv	iii	ii
4)	iv	iii	ii	i

12. खालीलपैकी असत्य विधान कोणते ?

- (अ) हवेत उडणाऱ्या विमानांच्या चाकामध्ये हेलिअम वायू भरलेला असतो.
 - (ब) विजेच्या दिव्यामध्ये तार वितळू तार वितळू नये म्हणून ऑरगॉन हा निष्क्रिय वायू भरतात.
 - (क) बटाटा वेफर्सचे जास्त काळ टिकून राहण्यासाठी (चवीच्या दृष्टीने) त्यांच्या पॅकेजिंग प्रक्रियेत नायट्रोजन हा वायू वापरला जातो.
- पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ (अ)
- 2) केवळ (ब), (क)
- 3) वरीलपैकी सर्व
- 4) यापैकी नाही.

Which of the following statements is false?

- (a) The wheels of airplanes flying in the air are filled with helium gas.
- (b) Melting of wire in an electric lamp Orgone, an inert gas, is used to prevent the wire from melting.
- (c) Nitrogen gas is used in the packaging process of potato wafers for longer shelf life (in terms of taste).

Option answers

- 1) (a) only
- 2) (b), (c) only
- 3) All of the above
- 4) None of these.

13. अणुभट्टी (Nuclear Reactor) संबंधी खालील विधाने लक्षात घ्या.

- (अ) शृंखला अभिक्रिया नियंत्रित करण्यासाठी वापरण्यात येणारे संचलक (Moderator) न्यूट्रॉनचा वेग कमी करतात.
 - (ब) शृंखला अभिक्रियेत वापरण्यात येणारे नियंत्रक (Controller) न्यूट्रॉन शोषतात व त्यांची संख्या कमी करतात.
- योग्य पर्याय निवडा.

- 1) (अ) योग्य
- 2) (ब) योग्य
- 3) दोन्ही योग्य
- 4) दोन्ही अयोग्य

Note the following statements about Nuclear Reactor.

- (a) Moderators used to control chain reactions reduce the speed of neutrons.
- (b) Controllers used in chain reactions absorb neutrons and reduce their number.

Choose the correct option.

- 1) (a) Correct
- 2) (b) Correct
- 3) Both Correct
- 4) Both Incorrect

14. खालीलपैकी अल्फा, बीटा व गॅमा कणांचा त्यांच्या भेदनशक्तीनुसार (Penetration Power) योग्य उतरता क्रम (Decreasing Order) कोणता?

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर [UPSC/MPSC/BANKING/SSC]

- 1) अल्फा-बीटा-गॅमा 2) गॅमा-बीटा-अल्फा
3) बीटा-गॅमा-अल्फा 4) गॅमा-अल्फा-बीटा

Which of the following is the correct descending order of alpha, beta and gamma particles according to their penetration power?

- 1) Alpha-Beta-Gamma 2) Gamma-Beta-Alpha
3) Beta-Gamma-Alpha 4) Gamma-Alpha-Beta

15. खालील विधाने विचारात घ्या.

(अ) निस्तारपण (Calcination) ही क्रिया अतिरिक्त हवेचा वापर करून करतात.

(ब) भाजणे (Roasting) ही क्रिया मर्यादित हवेचा वापर करून करतात.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) (अ) बरोबर 2) (ब) बरोबर 3) दोन्ही बरोबर 4) दोन्ही चूक

Consider the following statements.

(a) Calcination is done using excess air.

(b) Roasting is done using limited air.

Option answers

- 1) (a) Correct 2) (b) Correct 3) Both are correct 4) Both are wrong

16. महाराष्ट्रातील उष्ण प्रदेशातील निमसदाहरित वनासंबंधी बरोबर विधान/ने ओळखा.

(अ) ही वन 1000 ते 2000 मिमी पर्जन्य असणाऱ्या प्रदेशात आढळतात.

(ब) या वनांच्या प्रदेशातील सरासरी तापमान 20⁰ ते 30⁰ सेल्सिअस असते.

(क) ही वने ठाणे जिल्ह्यात आहेत मात्र ही वने पालघर जिल्ह्यात आढळत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब) 3) फक्त (अ), (क) 4) वरीलपैकी सर्व

Identify the correct statement/s regarding semi-evergreen forests of tropical regions of Maharashtra.

(a) These forests are found in regions with 1000 to 2000 mm rainfall.

(b) The average temperature in these forest regions is 200 to 300 Celsius.

(c) These forests are located in Thane district but these forests are not found in Palghar district.

Option answers

- 1) (a) only 2) (b) only 3) (a), (c) only 4) All of the above

17. महाराष्ट्रातील लोहखनिज साठ्याविषयी कोणते विधान/ने बरोबर नाही/त ?

(अ) महाराष्ट्रात लोहखनिजाची रंग पूर्व व उत्तर भागात आहे.

(ब) महाराष्ट्रात चंद्रपूर, गडचिरोली जिल्ह्यासह धूळे व नंदूरबार जिल्ह्यातही लोहखनिजाचे साठे आहेत.

(क) महाराष्ट्रातील लोहखनिजाचा साठा भारतातील एकूण साठ्याच्या 10 टक्क्यांहून अधिक आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब), (क)

- 3) फक्त (अ), (क) 4) वरीलपैकी सर्व

Which statement/s about iron ore deposits in Maharashtra is/are not correct?

(a) Iron ore ranges in Maharashtra are in the eastern and northern parts.

(b) Chandrapur, Gadchiroli district along with Duhne and Nandurbar districts also have iron ore deposits in Maharashtra.

(c) Iron ore reserves in Maharashtra are more than 10 percent of India's total reserves.

Option answers

- 1) (a) only 2) (b), (c) only 3) Only (a), (c) 4) All of the above

18. खालील विधानांचा विचार करा.

विधान : - (अ) भारतात महाराष्ट्राचा मँगनीजच्या साठ्यात दुसरा तर उत्पादनात चौथा क्रमांक लागतो.

विधान : - (ब) महाराष्ट्रात प्रामुख्याने पूर्व व दक्षिण भागांत खनिजे सापडतात.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) विधान (अ) व (ब) दोन्ही बरोबर आहेत.

- 2) विधान (अ) व (ब) दोन्ही चूक आहेत.

- 3) विधान (अ) चूक तर ब बरोबर आहे.

- 4) विधान (अ) बरोबर तर (ब) चूक आहे.

Consider the following statements.

- Statement :- (a) Maharashtra ranks second in manganese reserves and fourth in production in India.
Statement :- (b) Minerals are mainly found in eastern and southern parts of Maharashtra.

Option answers

- 1) Both statement (a) and (b) are correct. 2) Both statements (a) and (b) are wrong.
3) Statement (a) is false and (b) is correct. 4) Statement (a) is correct and (b) is false.

19. खालील विधानाचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.

- (अ) 'कुमाऊँ हिमालय' पर्वताच्या रांगा 'हिमाचल प्रदेशात' आहेत.
(ब) 'कुमाऊँ हिमालय' पर्वत रांगेमध्ये 'माऊंट एव्हरेस्ट, काचनगंगा, मकालू, धवलगिरी आणि अन्नपूर्णा' ही महत्त्वाची शिखरे आहेत.
(क) 'कुमाऊँ हिमालय' पर्वत रांगेमध्ये 'मना, निती आणि लिपुलेख' या महत्त्वाच्या खिंडी आहेत.
(ड) 'कुमाऊँ हिमालय' पर्वत रांगेमध्ये 'नैनिताल भीमताल, सातताल आणि पुनाताल' ही महत्त्वाची सरोवरे आढळतात.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त विधान (अ) योग्य असून बाकी सर्व विधान अयोग्य आहेत.
2) फक्त विधाने (अ) आणि (ड) अयोग्य असून विधाने (ब) आणि (क) योग्य आहेत.
3) फक्त विधाने (क) आणि योग्य असून बाकी विधाने अयोग्य आहेत.
4) फक्त विधाने (अ) आणि (ब) अयोग्य असून विधाने (क) आणि (ड) योग्य आहेत.

Consider the following statement/s and identify the correct statement with.

- (a) The 'Kumaon Himalaya' mountain ranges are in 'Himachal Pradesh'.
(b) The 'Kumaon Himalaya' mountain range includes 'Mount Everest, Kachanganga, Makalu, Dhavalgiri and Annapurna' as important peaks.
(c) 'Mana, Niti and Lipulekh' are important passes in the 'Kumaon Himalaya' mountain range.
(d) The important lakes 'Nainital Bhimtal, Sattal and Punatal' are found in the 'Kumaon Himalaya' mountain range.

Option answers

- 1) Only statement (a) is correct and all other statements are incorrect.
2) Only statements (a) and (d) are incorrect and statements (b) and (c) are correct.
3) Only statements (c) and (d) are correct and rest of the statements are incorrect.
4) Only statements (a) and (b) are incorrect and statements (c) and (d) are correct.

20. महाराष्ट्रातील प्रशासकीय विभागाबाबत सत्य विधान / ने ओळखा.

- (अ) महाराष्ट्राच्या पश्चिमेस आणि सह्याद्री पर्वताच्या पूर्वेस असलेला भाग म्हणजे 'पश्चिम महाराष्ट्र' होय.
(ब) 'पश्चिम महाराष्ट्र' या प्रशासकीय विभागात नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सातारा, सोलापूर, सांगली आणि कोल्हापूर या जिल्ह्यांचा समावेश होत असून पश्चिम महाराष्ट्राचे क्षेत्रफळ 89,853 चौ. कि. मी आहे.
(क) 'खानदेश' या प्रशासकीय विभागाला 'उत्तर महाराष्ट्र' असे, म्हणत असून, हा प्रशासकीय विभाग 'नर्मदा' नदीच्या खोऱ्यांत पसरलेला विभाग आहे.
(ड) पश्चिम महाराष्ट्र, खानदेश आणि विदर्भ यांच्या दरम्यान असलेल्या प्रदेशास 'मराठवाडा' प्रशासकीय विभाग म्हणून ओळखला जाता असून 'मराठवाडा' प्रशासकीय विभागाचे क्षेत्रफळ 64,813 चौ. कि. मी. आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त विधान (क) असत्य असून बाकी सर्व विधाने सत्य आहेत.
2) फक्त विधान (ड) असत्य असून बाकी सर्व विधाने सत्य आहेत.
3) फक्त विधाने (अ), (ब) आणि (क) असत्य आहेत.
4) फक्त विधाने (ब), (क) आणि (ड) सत्य आहेत.

Identify the true statement/s about the administrative division of Maharashtra by .

- (a) The area to the west of Maharashtra and to the east of the Sahyadri Mountains is 'Western Maharashtra'.
(b) The administrative division 'Western Maharashtra' includes the districts of Nashik, Ahmednagar, Pune, Satara, Solapur, Sangli and Kolhapur and the area of Western Maharashtra is 89,853 sq. that i am
(c) The administrative division of 'Khandesh' is called 'Uttar Maharashtra', this administrative division is a division spread in the valley of river 'Narmada'.
(d) The region between Western Maharashtra, Khandesh and Vidarbha is known as 'Marathwada' administrative division and the area of 'Marathwada' administrative division is 64,813 sq. that I. is

Option answers

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर [UPSC/MPSC/BANKING/SSC]

- 1) Only statement (c) is false and all other statements are true.
- 2) Only statement (d) is false and all other statements are true.
- 3) Only statements (a), (b) and (c) are false.
- 4) Only statements (b), (c) and (d) are true.

21. योग्य जोड्या जुळवा

गट (अ)	गट (ब)
(अ) बिग बँथ थिअरी	(i) जेम्स जीन्स
(ब) ग्रहकरण परिकल्पना	(ii) डॉ. अँलन सँडल
(क) भरती - ओहोटी परिकल्पना	(iii) अवेजॉर्ज लॅगेत्रे
(ड) पलसेटींग डोलन सिद्धांत	(iv) चेंबरलिन व मूल्टन

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
1)	i	ii	iii	iv
2)	iii	iv	i	ii
3)	ii	iv	iii	i
4)	iv	i	ii	iii

Group (A)

- (a) Big Banth Theory
- (b) Planetary hypothesis
- (c) Tidal Hypothesis
- (d) Pulsating Dolan theory

Group (B)

- (i) James Jeans
- (ii) Dr. Allan Sandal
- (iii) Avegeorge Lagetre
- (iv) Chamberlin and Moulton

Option answers

	A	B	C	D
1)	i	ii	iii	iv
2)	iii	iv	i	ii
3)	ii	iv	iii	i
4)	iv	i	ii	iii

22. खालील विधानाचा विचार करून अयोग्य विधान / ने ओळखा.

- (अ) ज्या वेळी पृथ्वीचे दोन्ही ध्रुव सूर्यासमोर असतात त्या स्थितीला 'अयन स्थिती' असे म्हणतात.
- (ब) अयन स्थिती वर्षातून '22 मार्च आणि 23 सप्टेंबर' या दिवशी येते म्हणून या दिवसांना 'अयन दिन' असे म्हणतात.
- (क) ज्या वेळी पृथ्वीचा कोणताही एक ध्रुव सूर्याकडे जास्तीत जास्त कललेला असतो, त्या स्थितीत 'सम्पात स्थिती' असे म्हणतात.
- (ड) सम्पात स्थिती ही वर्षातून '21 जून आणि 22 डिसेंबर' या दिवशी येते म्हणून या दिवसांना 'सम्पात दिन' असे म्हणतात.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ विधाने (अ) आणि (क) अयोग्य आहेत.
- 2) केवळ विधाने (अ), (ब) आणि (क) अयोग्य आहेत.
- 3) केवळ विधान (ड) अयोग्य आहे.
- 4) वरील सर्व विधाने अयोग्य आहेत.

Consider the following statement/s and identify the incorrect statement with.

- (a) The position at which both the poles of the earth are facing the sun is called the 'ion position'.
- (b) Solstice occurs on '22nd March and 23rd September' in a year so these days are called 'Ayan Din'.
- (c) The position at which one of the poles of the earth is maximally inclined towards the sun is called 'equilibrium'.
- (d) Sampat status falls on '21st June and 22nd December' in a year so these days are called 'Sampat Days'.

Option answers

- 1) Only statements (a) and (c) are incorrect.
- 2) Only statements (a), (b) and (c) are incorrect.
- 3) Only statement (d) is incorrect.
- 4) All the above statements are incorrect.

23. योग्य पर्याय जुळवा.

गट अ (देश)	गट ब (भारताला लागून असलेली भू-सीमा)
(अ) पाकिस्तान	i 3.86%
(ब) नेपाल	ii 11.53%
(क) न्यानमार	iii 9.59%
(ड) भूतान	iv 21.78%
पर्यायी उत्तरे :	

	अ	ब	क	ड
1)	i	iii	iv	ii
2)	i	iii	ii	iv
3)	i	ii	iii	iv
4)	iv	ii	iii	i

Match the correct option.

Group A (Countries)	Group B (land bordering India)
(a) Pakistan	i 3.86%
(b) Nepal	ii 11.53%
(c) Nyanmar	iii 9.59%
(d) Bhutan	iv 21.78%

Option answers

	A	B	C	D
1)	i	iii	iv	ii
2)	i	iii	ii	iv
3)	i	ii	iii	iv
4)	iv	ii	iii	i

24. आर्किअन खडक प्रणाली संदर्भातील कोणती विधाने योग्य असतील ?

- (अ) पृथ्वीच्या कंवचाच्या सर्वांत जुन्या खडकांना 'आर्किअन' या नावाने संबोधले जाते.
 (ब) पृथ्वीवर ज्यावेळी आर्किअन खडक निर्माण झाला त्याच वेळी जैविक इंधन तयार झाले होते.
 (क) हा खडक जगामधील सर्व घडीच्या पर्वतरांगांचा गाभा आहे.

पर्यायी उत्तरे:-

- 1) फक्त (अ), (ब) 2) फक्त (अ), (क) 3) फक्त (ब), (क) 4) वरील सर्व

Which statements are correct regarding Archean rock system?

- (a) The oldest rocks of the earth's crust are called 'Archean'.
 (b) Biofuels were formed on Earth at the same time as Archean rocks were formed.
 (c) This rock forms the core of all the geological mountain ranges of the world.

Option answers-

- 1) (a), (b) only 2) (a), (c) only 3) (b), (c) only 4) All of the above

25. रॉकी पर्वताविषयी अयोग्य विधान/ने ओळखा.

- (अ) हा पर्वत उत्तर अमेरिकेच्या पूर्व भागात आहे.
 (ब) हा पर्वत उत्तर-दक्षिण असा विस्तारलेला आहे.
 (क) या पर्वतात माऊंट मिचेस हे सर्वाधिक उंचीचे शिखर आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब), (क) 3) फक्त (अ), (क) 4) यापैकी नाही.

Identify the incorrect statement/s about the Rocky Mountains.

- (a) This mountain is in the eastern part of North America.
 (b) This mountain extends north-south.
 (c) Mt Miches is the highest peak in this range.

Option answers

- 1) (a) only 2) (b), (c) only 3) (a), (c) only 4) None of these.

26. पामीर पठारासंबंधी बरोबर विधाने/ने ओळखा.

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर [UPSC/MPSC/BANKING/SSC]

- (अ) हे हिमालय पर्वताच्या ईशान्य दिशेला आहे.
(ब) या ठिकाणी हिमालय काराकोरम, कुनलुन आणि हिंदुकुश या पर्वतरांगा एकत्र येतात.
(क) या पठाराचा पाकिस्तान, चीन व अफगणास्तानमध्ये विस्तार झालेला आहे.

पर्याय उत्तरे :

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब) 3) फक्त (ब), (क) 4) वरील सर्व

Identify the correct statement/s regarding the Pamir Plateau.

- (a) It is in the north-east direction of the Himalayan range.
(b) The Himalayan Karakoram, Kunlun and Hindu Kush mountain ranges meet at this place.
(c) This plateau extends into Pakistan, China and Afghanistan.

Option answers

- 1) (a) only 2) (b) only 3) (b), (c) only 4) All of the above

27. **खालील विधाने विचारात घ्या.**

विधान (अ) :- कोकणामध्ये तांदळाचे पीक प्रामुख्याने पावसावर अवलंबून आहे.

कारण (ब) :- कोकणामध्ये पावसाचे प्रमाण खूप असते तरी त्या ठिकाणी भौगोलिक परिस्थिती व सिंचन प्रकल्पाचा अभाव यामुळे उन्हाळ्यात पाण्याची टंचाईही जाणवते.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) विधान (अ) व (ब) दोन्ही बरोबर आहेत. 2) विधान (अ) व (ब) दोन्ही चूक आहेत.
3) विधान (अ) चूक तर (ब) बरोबर आहे. 4) विधान (अ) बरोबर तर (ब) चूक आहे.

Consider the following statements.

Statement (a) :- Rice crop in Konkan is mainly dependent on rain.

Reason (b) :- Although there is a lot of rainfall in Konkan, due to geographical conditions and lack of irrigation projects, there is water scarcity in summer.

Option answers

- 1) Both statements (a) and (b) are correct. 2) Statements (a) and (b) are both false.
3) Statement (a) is false while (b) is correct. 4) Statement (a) is correct and (b) is false.

28. **खालील विधानाचा विचार करून सत्य विधाने ओळखा.**

(अ) टुंड्रा प्रदेशात उन्हाळ्यात अल्पकालीन वनस्पती आणि अतिमर्यादित जैवविविधता असे वनाचे वैशिष्ट्ये आहे.

(ब) तैगा प्रदेशात 'आर्द्र पानझडी' ची वने आढळून येत असून हा प्रदेश दक्षिण सैबेरिया, उत्तर चीन आणि मंगोलिया या देशात दिसून येतो.

(क) विषुववृत्तीय प्रदेशात 'सदाहरित वने' आढळत असून हा प्रदेश दक्षिण आणि आग्नेय आशियात आढळून येतो.

(ड) पर्वततीय प्रदेशात 'सुचिपर्णी वने' आढळत असून हा प्रदेश हिमालय, तिबेट, कुनलुन, पामीर या भागात आढळून येतो.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ विधान (अ) सत्य आहे.
2) केवळ विधान (अ) आणि (क) सत्य आहेत.
3) केवळ विधान (अ), (ब) आणि (ड) सत्य आहेत.
4) केवळ विधान (ड) सत्य आहे.

Identify the true statements by considering the following statements.

(a) The forest is characterized by short-lived summer vegetation and very limited biodiversity in the tundra region.

(b) The 'moist deciduous' forests are found in the taiga region and this region is found in southern Siberia, northern China and Mongolia.

(c) 'Evergreen forests' are found in the equatorial region and this region is found in South and Southeast Asia.

(d) In the ancient region 'Suchiparni forests' are found and this region is found in the Himalayas, Tibet, Kunlun, Pamir.

Option answers

- 1) Only statement (a) is true. 2) Only statements (a) and (c) are true.
3) Only statements (a), (b) and (d) are true. 4) Only statement (d) is true.

29. 2011 च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रातील खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्यातील लिंग गुणोत्तर 950 पेक्षा अधिक आहे?

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर [UPSC/MPSC/BANKING/SSC]

(अ) गडचिरोली (ब) चंद्रपूर (क) गोंदिया (ड) यवतमाळ

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ), (क) 2) फक्त (अ), (ब), (ड)
3) फक्त (अ), (ब), (क) 4) वरील सर्व

According to the 2011 census, which of the following districts of Maharashtra has a sex ratio of more than 950?

(a) Gadchiroli (b) Chandrapur (c) Gondia (d) Yavatmal

Option answers

- 1) (a), (c) only 2) (a), (b), (d) only 3) Only (a), (b), (c) 4) All of the above

30. **खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.**

- (अ) 'ज्या मृदेत वाळूचे अगदर मोठ्या आकारमानाच्या कणांचे प्रमाण अधिक असते त्या मृदेतला 'भरड मृदा' किंवा 'हलक्या पोताची मृदा' असे म्हणतात.
(ब) 'ज्यो मृदेत सूक्ष्म आकारमानाच्या मृदेच्या कणांचे प्रमाण अधिक असते त्या मृदेला 'भारी पोताची मृदा' किंवा 'चिकण मृदा' असे म्हणतात.
(क) हलक्या पोताच्या मृदेत रब्बीची पिके तर भारी पोताच्या मृदेत खरीपाची पिके घेतली जातात.
(ड) मृदेच्या कणांच्या आकारानुसार मृदेतचे 'सहा' प्रकार पडतात.

पर्यायी उत्तरे:

- 1) केवळ विधान (अ) योग्य आहे.
2) केवळ विधाने (अ) आणि (ब) योग्य आहेत.
3) केवळ विधाने (अ), (ब) आणि (क) योग्य आहेत.
4) केवळ विधान (ड) योग्य आहे.

Consider the following statement/s and identify the correct statement with .

- (a) 'Soils in which the proportion of sand particles is greater than those of larger size particles are called 'coarse soils' or 'light textured soils'.
(b) 'Soils which have a higher proportion of fine-sized soil particles are called 'coarse-textured soils' or 'loamy soils'.
(c) Rabi crops are grown in light textured soils and Kharif crops are grown in heavy textured soils.
(d) According to the size of the soil particles there are 'six' types of soil.

Option answers

- 1) Only statement (a) is correct. 2) Only statements (a) and (b) are correct.
3) Only statements (a), (b) and (c) are correct. 4) Only statement (d) is correct.

31. (अ) महान्यायवादी हा केवळ संसदेचा दोन्ही सभागृहात उपस्थित राहू शकतात. परंतु मतदान करू शकत नाही व संयुक्त बैठकीत उपस्थित राहू शकत नाही.

- (ब) खासगी वकिली करण्यास प्रतिबंध नाही.
(क) भारत सरकार विरुद्धात आरोपीची बाजू मांडू शकत नाही.

वरीलपैकी योग्य विधाने कोणती ते ओळखा.

- 1) (अ), (ब) 2) (ब), (क) 3) (अ), (ब), (क) 4) (अ), (क)

(a) The Attorney General can only be present in both Houses of Parliament. But cannot vote and cannot attend the joint meeting.

- (b) No prohibition on private advocacy.
(c) The accused cannot plead against the Government of India.

Identify which of the above statements are correct.

- 1) (a), (b) 2) (b), (c) 3) (a), (b), (c) 4) (a), (c)

32. (अ) भारतात सध्या घटक राज्याची संख्या 28 आहे व 8 केंद्रशासित प्रदेश आहेत.

- (ब) केंद्रशासित प्रदेशाचे प्रशासन हे केंद्राकडे असले व त्या ठिकाणी फक्त नायब राज्यपाल नेमले जातात.
(क) पंजाब व हरियाणा चे राज्यपाल एकच आहेत. परंतु चंदीगड या केंद्रशासित प्रदेशासाठी नायब राज्यपाल नेमले आहेत.

वरीलपैकी अयोग्य विधाने कोणती?

- 1) (अ), (ब) 2) (ब), (क) 3) फक्त (क) 4) फक्त (ब)

(a) India currently has 28 constituent states and 8 Union Territories.

- (b) The administration of the Union Territory rests with the Center and only the Lieutenant Governor is appointed there.
- (c) Governors of Punjab and Haryana are one and the same. But the Lt. Governor has been appointed for the Union Territory of Chandigarh.

Which of the above statements is incorrect?

- 1) (a), (b) 2) (b), (c) 3) (c) only 4) (b) only

33. लक्षवेधी सुचनेच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत.

- (अ) लक्षवेधी सुचना सार्वजनिक हिताच्या बाबीकडे मंत्र्यांचे लक्ष वेधण्यासाठी.
- (ब) मंत्र्यांकडून खात्रीशीर माहिती मिळवणे हा याचा मुख्य उद्देश आहे.
- (क) यामध्ये सरकार कोणतेही टिका नसते.
- (ड) 1952 पासून सुरु असलेली भारतीय संसदीय पध्दती
- (इ) लक्षवेधी सुचनेचा संसदीय कामकाज नियमात उल्लेख नाही.

पर्यायी उत्तरे:

- 1) (अ), (ब), (क), (ड) 2) (ड), (इ) 3) (अ), (ब), (क), (इ) 4) (अ), (ब), (क)

Which of the following statements is correct regarding salient suggestion?

- (a) Attention notices to draw the attention of the Minister to matters of public interest.
- (b) Its main purpose is to obtain reliable information from the Minister.
- (c) There is no criticism of the Government in this.
- (d) Indian parliamentary system since 1952
- (e) A striking suggestion is not mentioned in the Rules of Parliamentary Procedure.

Option answers

- 1) (a), (b), (c), (d) 2) (d), (e) 3) (a), (b), (c), (e) 4) (a), (b), (c)

34. भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 12 नुसार राज्य म्हणजे

- (अ) भारत सरकार आणि भारतीय संसद म्हणजेच केंद्र सरकारचे कार्यकारी आणि विधीमंडळाचे अंग
- (ब) राज्यसरकार आणि राज्य विधीमंडळे म्हणजेच राज्य सरकारचे कार्यकारी आणि विधी मंडळाचे अंग
- (क) नगरपालिका पंचायती जिल्हा मंडळे, सुधारणा प्रतिष्ठाण अशी सार्वजनिक प्राधिकरणे
- (ड) वैधानिक व अवैधानिक प्राधिकरणे

वरीलपैकी योग्य विधान/ने कोणती ते ओळखा.

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब) 3) (क), (ड) 4) सर्व विधाने योग्य आहेत.

According to Article 12 of the Constitution of India, the State means

- (a) The Government of India and the Parliament of India i.e. the executive and legislative organs of the Central Government
- (b) State Governments and State Legislatures i.e. Executive and Legislative Organs of State Governments
- (c) Public authorities such as Municipal Panchayat District Boards, Reform Institutions
- (d) Statutory and non-statutory authorities

Identify the correct statement/s from the above.

- 1) (a) only 2) (b) only 3) (c), (d) 4) All the statements are correct.

35. खालीलपैकी कोणत्या कारणास्तव राज्य 'भाषण व अभिव्यक्ती' स्वातंत्र्यावर वाजवी बंधने घालू शकते ?

- (अ) भारताचे सार्वभौम अखंडता
- (ब) चारित्र्य हनन आणि हिंसेस चालना
- (क) न्यायालयाचा अवमान
- (ड) सभ्यता व नैतिकता
- (इ) अल्प संख्यांच्या हक्कांविरुद्ध मोर्चा की निदर्शनामुळे

पर्यायी उत्तरे:

- 1) (अ), (ब), (क), (इ) 2) (अ), (ब), (क), (ड) 3) (अ), (क), (ड), (इ) 4) (अ), (ब), (क)

On which of the following grounds can the State impose reasonable restrictions on freedom of 'speech and expression'?

- (a) Sovereign integrity of India
- (b) Defamation of Character and Incitement to Violence

- (c) Contempt of Court
 (d) Civility and morality
 (e) Due to marches or demonstrations against the rights of minorities

Option answers

- 1) (a), (b), (c), (e) 2) (a), (b), (c), (d) 3) (a), (c), (d), (e) 4) (a), (b), (c)

36. कलम 263 नुसार असलेल्या आंतरराज्यीय परिषदेचा खालीलपैकी कोण सदस्य नसेल ?

- (अ) सर्व राज्याचे मुख्यमंत्री
 (ब) विधान सभा असलेल्या केंद्रशासित प्रदेशाचे नायब राज्यपाल
 (क) विधानसभा नसलेल्या केंद्रशासित प्रदेशाचे प्रशासक
 (ड) राष्ट्रपती राजवट असलेल्या राज्याचे राज्यपाल
 (इ) पंतप्रधान नामनिर्देशित करतील असे 6 परिषदेमधील मंत्री.

पर्यायी उत्तरे:

- 1) (अ), (क), (ड) 2) (अ), (ब), (क) 3) (ब), (क), (ड) 4) (ब), (इ)

Who among the following is not a member of the Inter-State Council under Article 263?

- (a) Chief Ministers of all States
 (b) Lieutenant-Governor of a Union Territory having a Legislative Assembly
 (c) Administrators of Union Territories without Assembly
 (d) Governor of a President's Rule State
 (e) 6 Ministers in Council to be nominated by the Prime Minister.

Option answers

- 1) (a), (c), (d) 2) (a), (b), (c) 3) (b), (c), (d) 4) (b), (e)

37. आंतरराज्यीय जलविवाद यांच्या स्थापनेनुसार उतरता क्रम लावा.

- (अ) नर्मदा जल विवाद न्यायाधिकरण
 (ब) कावेरी जल विवाद न्यायाधिकरण
 (क) वसुंधरा जल विवाद न्यायाधिकरण
 (ड) रावी व बियास जल विवाद न्यायाधिकरण

पर्यायी उत्तरे:

- 1) (अ), (ब), (क), (ड) 2) (अ), (ड), (ब), (क) 3) (अ), (ड), (क), (ब) 4) (क), (ब), (ड), (अ)

Arrange in descending order of establishment of interstate water disputes.

- (a) Narmada Water Disputes Tribunal
 (b) Cauvery Water Disputes Tribunal
 (c) Vasundhara Water Disputes Tribunal
 (d) Ravi and Beas Water Disputes Tribunal

Option answers

- 1) (a), (b), (c), (d) 2) (a), (d), (b), (c) 3) (a), (d), (c), (b) 4) (c), (b), (d), (a)

38. आणीबाणी घोषित करण्याची कारणे ही अप्रमाणिकपणा किंवा पूर्णतः असंबंध वस्तु स्थिती वर आधारलेली आहेत किंवा अतारकिक व दुष्ट हेतूने प्रेरित झाली आहेत. या कारणावरून राष्ट्रीय आणीबाणी ला न्यायालयात आव्हान देता येते. असा निर्णय सर्वोच्च न्यायालयाने कोणत्या खटल्यात दिला आहे.

- 1) केशवानंद भारती × केरळ सरकार
 2) मनेका गांधी खटला
 3) मिनर्व्हा मिल्स × भारत संघराज्य
 4) गोपालन × मद्रास सरकार

The reasons for declaring an emergency are based on dishonesty or a completely unrelated state of affairs or are motivated by irrational and evil motives. National emergency can be challenged in court on this ground. In which case has the Supreme Court given such a decision?

- 1) Kesavananda Bharti × Kerala Govt
 2) Maneka Gandhi case
 3) Minerva Mills × Union of India
 4) Gopalan × Madras Govt

39. खालीलपैकी अयोग्य विधान कोणते ते ओळखा?

- 1) अमेरिका व भारतामध्ये राज्याच्या प्रतिनिधित्व करणाऱ्या (राज्यसभा) सभागृहाच्या सदस्यत्वाबद्दल भिन्नता आहे.
- 2) अमेरिका संघराज्यात प्रत्येक राज्यातून 2 या प्रमाणे सिनेट मध्ये 100 सदस्य आहेत.
- 3) भारतात घटकराज्यांना त्यांचा लोकसंख्येनुसार राज्यसभेत प्रतिनिधित्व दिले जाते.
- 4) राज्यसभेत निवडले जाणारे सदस्य हे राज्य विधिमंडळाच्या दोन्ही सभागृहाकडून एकल संक्रमण मतदान पध्दतीने निवडले जातात.

Identify which of the following statements is incorrect?

- 1) America and India differ about the membership of the house representing the state (Rajya Sabha).
- 2) In the United States of America, the Senate has 100 members, 2 from each state.
- 3) In India the constituent states are represented in the Rajya Sabha according to their population.
- 4) Members elected to the Rajya Sabha are elected by both the Houses of the State Legislature by single transfer voting system.

40. भारतीय लोकप्रतिनिधी कायदा - 1951 नुसार संसदेचा सदस्य होण्यास अपात्र असेल ती व्यक्ती

- (अ) संबंधित व्यक्ती निवडणुकीसंबंधित गुन्ह्याबद्दल दोषी आणि निवडणुकीत भ्रष्टाचाराचा अवलंब केल्याबद्दल दोषी असता कामा नये.
- (ब) प्रतिबंधात्मक स्थानबध्दता दोन वर्षांपेक्षा अधिक काळासाठी झाली असेल तर
- (क) निवडणुक खर्चाचा - अहवाल चुकीचा दिला तर
- (ड) जर ती व्यक्ती दिवाळखोर असेल तर

पर्यायी उत्तरे:

- 1) (अ), (क) 2) (ब), (क) 3) (अ), (ब), (क), (ड) 4) (अ), (ब), (ड)

According to the Indian Representation of the People Act - 1951, a person shall be ineligible to be a member of Parliament

- (a) The person concerned should not have been guilty of an election-related offense and guilty of resorting to corruption in elections.
- (b) If the preventive placement is for a period exceeding two years
- (c) election expenses - if falsely reported
- (d) if the person is an insolvent

Option answers

- 1) (a), (c) 2) (b), (c) 3) (a), (b), (c), (d) 4) (a), (b), (d)

41. अयोध्या विवाद संदर्भात अयोग्य विधाने ओळखा.

- (अ) अयोध्या येथील 2.77 एकर जागेसाठी दोन समुदाया मध्ये वाद चालू होता.
- (ब) 9 नोव्हेंबर 2019 ला अयोध्या विवाद चा अंतिम निकाल सर्वोच्च न्यायालयाने दिला.
- (क) सदर निकाल सर न्यायाधीश रंजन गोगाई यांच्यासह 5 न्यायमूर्तींनी जाहीर केला.
- (ड) अयोध्येचा निकाल हा राम जन्म भूमीच्या बाजूने लागला असून, त्यांना 3 महिन्यांचा आत मंदीर बांधण्यासाठी ट्रस्ट स्थापन करण्याचा आदेश देण्यात आला होता.

पर्यायी उत्तरे:

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब) 3) फक्त (क) 4) वरीलपैकी एकही अयोग्य नाही.

Identify inappropriate statements regarding the Ayodhya dispute.

- (a) There was a dispute between two communities for 2.77 acres of land at Ayodhya.
- (b) On 9 November 2019, the Supreme Court gave the final verdict on the Ayodhya dispute.
- (c) The said judgment was announced by 5 judges including Sir Justice Ranjan Gogai.
- (d) The Ayodhya verdict was in favor of Ram Janmabhoomi, and they were ordered to set up a trust to build the temple within 3 months.

Option answers

- 1) (a) only 2) (b) only 3) (c) only 4) None of the above is incorrect.

42. पंचायतराज संदर्भात 73 व्या घटना दुरुस्तीमध्ये खालीलपैकी कोणत्या प्रस्तावाचा समावेश नव्हता.

- 1) ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य महिलांना 30% आरक्षण
- 2) राज्यांसाठी वित्त आयोग
- 3) दोनपेक्षा जास्त अपत्ये ही अपात्रता असेल
- 4) पंचायती राज संस्था विसर्जित केल्या की 6 महिन्यात निवडणुका

The 73rd Constitutional Amendment did not include any of the following proposals regarding Panchayat Raj.

- 1) 30% reservation for rural local self government women
- 2) Finance Commission for States
- 3) More than two children will be disqualification
- 4) Elections within 6 months of dissolution of Panchayati Raj institutions

43. खालीलपैकी योग्य विधान कोणते ते ओळखा?

- (अ) 28 एप्रिल 1947 ला प्रथम बडोदा, बिकानेर, उदयपूर, रेवा, पतियाळा या 6 संस्थानिकांनी संविधान सभेत भाग घेतला.
(ब) 22 जून 1947 रोजी संविधान सभेने भारतात ध्वज स्विकारला.

पर्यायी उत्तरे

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब) 3) (अ), (ब) 4) (अ), (ब) अयोग्य

Identify which of the following is the correct statement?

- (a) On 28 April 1947, 6 constituencies namely Baroda, Bikaner, Udaipur, Rewa, Patiala participated in the Constituent Assembly.
(b) The Constituent Assembly adopted the flag in India on 22 June 1947.

Option answers

- 1) (a) only 2) (b) only 3) (a), (b) 4) (a), (b) Incorrect

44. दिलेल्या जोड्यांपैकी अयोग्य जोडी ओळखा.

गट अ - (कलमे) गट ब - (तरतूद)

- (अ) कलम - 243 - K - पंचायत निवडणूका
(ब) कलम - 243 - I - राज्यवित्त आयोग
(क) कलम - 243 - H - पंचायतीला का देण्याचा अधिकार
(ड) कलम - 243 - J - पंचार सदस्य अपात्रता

Identify the incorrect pair from the given pairs.

Group A - (Sections)

Group B - (Provisions)

- (a) Section - 243 - K - Panchayat Elections
(b) Section - 243 - I - State Finance Commission
(c) Section - 243 - H - Power to grant to Panchayat
(d) Section - 243 - J - Disqualification of Panchar members

45. CAA (Citizenship Amendment Act 19) - नागरिकत्व सुधारणा विधेयक बहल अचूक विधाने कोणती ते ओळखा.

- (अ) लोकसभेत व राज्यसभेत CAB पास झाल्यानंतर 12 डिसेंबर 2019 ला राष्ट्रपती यांनी स्वाक्षरी केल्यानंतर या CAB चे CAA मध्ये रूपांतर झाले.
(ब) या कायदानुसार 31 Dec 2015 च्या अगोदर भारतात आलेल्या व्यक्तीला नागरिकत्व देण्यात येईल.
(क) या कायदानुसार 6 अल्पसंख्यात समुदायांना नागरिकत्व प्रदान केले जाईल.
(ड) हिंदू, शीख, बौद्ध, जैन, पारशी, ख्रिश्चन या 6 अल्पसंख्याक समुदायांना नागरिकत्व प्रदान केले जाईल.

पर्यायी उत्तरे

- 1) फक्त (अ), (ब), (क) 2) फक्त (ब), (क), (ड)
3) फक्त (अ), (क), (ड) 4) वरील सर्व अचूक

Identify the correct statements about CAA (Citizenship Amendment Act 19).

- (a) After passing the CAB in the Lok Sabha and the Rajya Sabha, the CAB was converted into the CAA after signing by the President on 12 December 2019.
(b) According to this Act, citizenship will be given to a person who came to India before 31 Dec 2015.
(c) Citizenship shall be granted to 6 minority communities under this Act.
(d) Citizenship will be granted to 6 minority communities namely Hindus, Sikhs, Buddhists, Jains, Parsis, Christians.

Option answers

- 1) (a), (b), (c) only 2) (b), (c), (d) only
3) Only (a), (c), (d) 4) All of the above are correct

46. समाजवादी अर्थव्यवस्था बाबत खालील कोणती विधाने सत्य आहेत ?

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर [UPSC/MPSC/BANKING/SSC]

- (अ) समाजवादी अर्थव्यवस्था, जी रशियात उदयात आली होती, त्यामध्ये उत्पादनाच्या साधनांवर सामूहिक नियंत्रण प्रस्थापित होते.
(ब) समाजवादी अर्थव्यवस्थेमध्ये सरकारी हस्तक्षेप मोठ्या प्रमाणात होतो.

पर्यायी उत्तरे

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब)
3) (अ) व (ब) दोन्ही सत्य 4) अ व (ब) दोन्ही असत्य .

Which of the following statements about socialist economy are true?

- (a) Socialist economy, which emerged in Russia, established collective control over the means of production.
(b) A socialist economy involves a great deal of government intervention.

Option answers

- 1) (a) only 2) (b) only 3) Both (a) and (b) are true 4) Both a and (b) are false

47. 'स्थुल राष्ट्रीय उत्पादन' बाबत योग्य विधानांचा विचार करा.

- (अ) अर्थव्यवस्थेमध्ये एका वित्तीय वर्षात तयार होणाऱ्या 'वस्तु आणि सेवा' यांचे अंतिम मौद्रिक मुल्य हे त्या देशांचे स्थुल देशांतर्गत उत्पादन असते.
(ब) परदेशात राहणारे स्वदेशी नागरीकांचे उत्पादन समाविष्ट केले आणि देशात राहणाऱ्या परदेशी नागरीकांचे उत्पादन वजा केले असता स्थुल राष्ट्रीय उत्पादन प्राप्त होते.
(क) स्थुल राष्ट्रीय उत्पादन काढण्यासाठी अर्थशास्त्रात
 $GNP = GDP + X - M$ हे सूत्र वापरतात.

पर्यायी उत्तरे:

- 1) फक्त (क) 2) फक्त (ब) व (क)
3) तिन्ही पर्याय सत्य 4) तिन्ही पर्याय असत्य.

Consider the correct statements regarding 'Gross National Product'.

- (a) The final monetary value of 'goods and services' produced in an economy in a fiscal year is the country's gross domestic product.
(b) Gross national product is obtained by including the output of domestic citizens residing abroad and deducting the output of foreign citizens residing in the country.
(c) In economics to derive Gross National Product
Use the formula $GNP = GDP + X - M$

Option answers

- 1) (c) only 2) (b) and (c) only
3) All three options are true 4) All three options are false.

48. सापेक्ष गरिबीच्या दृष्टीकोनातून खालीलपैकी कोणते निकष विचारात घेतले जातात?

- (अ) दरडोई उपभोग खर्च. (ब) पोषक आहार मुल्य.
(क) विविध गटातील उत्पन्न वितरण. (ड) उत्पन्न पातळी.
वरीलपैकी योग्य उत्तर निवडा.

- 1) (ब) आणि (क) 2) (ब) आणि (ड) 3) (क) आणि (ड) 4) (अ) आणि (ड)

Which of the following criteria are taken into account in the relative poverty approach?

- (a) Per Capita Consumption Expenditure. (b) Nutrient value.
(c) Income distribution among different groups. (d) Income level.

Choose the correct answer from the above.

- 1) (b) and (c) 2) (b) and (d) 3) (c) and (d) 4) (a) and (d)

49. खालील विधाने वाचा व अयोग्य विधान ओळखा.

- (अ) भारतामध्ये बेरोजगारीचे मोजमाप करण्याचे काम (NSSO) ही संस्था करते.
(ब) जगातील कामगारांच्या स्थिती बद्दलचा अहवाल दरवर्षी आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना ILO प्रकाशीत करते.
(क) लेबर ब्यूरो ऑफ इंडिया (LBI) ही संस्था चंदीगड येथे आहे.
(ड) केंद्रीय कामगार संस्था (CLI) ही संस्था मुंबईत आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब) आणि (क) 3) फक्त (क) व (ड) 4) फक्त (क)

Read the following statements and identify the incorrect statement.

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर [UPSC/MPSC/BANKING/SSC]

- (a) NSSO is an organization that conducts the work of measuring unemployment in India.
- (b) The Report on the State of Labor in the World is published annually by the International Labor Organization (ILO).
- (c) Labor Bureau of India (LBI) is an organization located at Chandigarh.
- (d) Central Labor Organization (CLI) is an organization based in Mumbai.

Option answers

- 1) (a) only 2) (b) and (c) only 3) (c) and (d) only 4) (c) only

50. 'मनेरगा योजना' या बाबत योग्य विधानांचा विचार करा.

- (अ) 'राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी' या योजनेचे नाव बदलून 2 ऑक्टोबर 2009 पासून 'महात्मा गांधी रोजगार हमी योजना' असे नाव देण्यात आले आहे.
- (ब) या योजनेच्या माध्यमातून 'मागेल त्याला काम' या तत्त्वावर ग्रामीण भागातील कुटुंबातील व्यक्तींना एका आर्थिक वर्षात केंद्राच्या निधीतून '150 दिवसांच्या रोजगाराची हमी दिली जाते, तर '280 दिवसांच्या' रोजगारांची हमी राज्य शासनाकडून दिली जाते.
- (क) या योजनेच्या अंतर्गत कामासाठी अर्ज केलेल्या मजुरास 1 महिन्यांच्या आत रोजगार दिला नाही, तर दैनंदिन भत्ता केंद्र सरकार संबंधित मजुराला द्यावा लागतो.
- (ड) या योजनेअंतर्गत 'सन 2020 - 2021' या वर्षाकरिता 238 रु. प्रति मनुष्य दिन मजुरीचा दर निश्चित केला आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ विधाने (ब) आणि (क) योग्य आहेत.
- 2) केवळ विधाने (अ) आणि (ड) योग्य आहेत.
- 3) केवळ विधाने (अ) आणि (ड) योग्य आहेत.
- 4) केवळ विधान (ड) योग्य आहे.

Consider the correct statements regarding 'Manerga Scheme'.

- a) The scheme 'National Rural Employment Guarantee' has been renamed as 'Mahatma Gandhi Rojgar Hami Yojana' with effect from 2nd October 2009.
- (b) Through this scheme, '150 days' employment is guaranteed from central funds in a financial year to the family members in rural areas on the basis of 'Magel Ayah Kam', while '280 days' employment is guaranteed by the State Government.
- (c) If the laborer applied for work under this scheme is not given employment within 1 month, the daily allowance has to be paid to the laborer concerned by the Central Government.
- (d) Rs.238 for the year 'year 2020 - 2021' under this scheme. The rate of wages per man day is fixed.

Option answers

- 1) Only statements (b) and (c) are correct.
- 2) Only statements (a) and (d) are correct.
- 3) Only statements (a) and (d) are correct.
- 4) Only statement (d) is correct.

51. चौथ्या पंचवर्षीक योजनेची उद्दिष्टे कोणती आहेत?

- (अ) प्रादेशिक विकासातील असमतोल दूर करणे.
- (ब) 5.7% इतका वृद्धीदर गाठणे.
- (क) टप्प्याटप्प्याने आत्मनिर्भरता प्राप्त करणे.
- (ड) समाजवाद पध्दतीची समाजरचना प्रस्थापित करणे, यासाठी पंचायत राज व सहकाराच्या माध्यमातून आर्थिक स्थैर्यासह विकास साधण्यासाठी प्रयत्न करणे.
- (इ) स्वावलंबन.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ) व (इ) 2) (क), (ड) व (इ)
- 3) (ब), (क), (ड), (व) (इ) 4) वरील सर्व

What are the objectives of the fourth five year plan?

- (a) Redressing imbalances in regional development.
- (b) To achieve a growth rate of 5.7%.
- (c) Achieving self-reliance in a phased manner.

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर [UPSC/MPSC/BANKING/SSC]

- (b) State Government holds 49% share in Maharashtra Seed Corporation.
(c) The corporation was formed with the participation of 35.40% farmer shareholders of National Seed Corporation with 12.60% share capital and 2.86% share capital of Agricultural University.

Option answers

- 1) (a) only 2) (a) and (b) only 3) All of the above 4) None of the above.

55. पुढील दोन विधानपैकी कोणते योग्य आहे?

- (अ) अल्प मुदतीचे कर्ज केवळ 12 महिन्यां करिता दिले जाते.
(ब) दीर्घ मुदतीच्या कर्जाचा कालावधी 5 वर्षांहून अधिक असतो.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब) 3) एकही नाही. 4) निर्धारित मुदत नाही.

Which of the following two statements is correct?

- (a) Short term loan is given for 12 months only.
(b) Long term loans have a tenure of more than 5 years.

Option answers

- 1) (a) only 2) (b) only 3) None of these. 4) No fixed term.

56. नाबार्ड मार्फत यांना पुर्नवित्त पुरवठा होतो?

- (अ) लहान शेतकऱ्यांना सुक्ष्म वित्त.
(ब) प्रादेशिक ग्रामीण बँका.
(क) राज्य सहकारी बँका.
(ड) ग्रामीण कारागिरांना वित्त.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) (ब) आणि (क) 2) (अ), (ब) आणि (क)
3) (अ), (ब), (क) आणि (ड) 4) (अ) आणि (ड)

Refinance is provided to through NABARD?

- (a) Micro Finance to Small Farmers.
(b) Regional Rural Banks.
(c) State Co-operative Banks.
(d) Finance to rural artisans.

Option answers

- 1) (b) and (c) 2) (a), (b) and (c)
3) (a), (b), (c) and (d) 4) (a) and (d)

57. खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.

- (अ) केंद्र सरकारने 2021 - 22 च्या विपणन हंगामासाठी खरीप पिकांच्या किमान आधारभूत किमतीत वाढ करून सर्वात जास्त वाढ तीळ या पिकास प्रती क्विंटल 452 रु एवढी केली आहे.
(ब) सन 2021 - 22 च्या विपणन हंगामासाठी म्हणजेच खरीप हंगामातील पिक 'तुर आणि उडिद' या पिकासाठी प्रती क्विंटल 300 रु. वाढ करण्याची शिफारस केली आहे.
(क) किमान आधारभूत किमतीनुसार 2021 - 22 च्या खरीप हंगामातील शेंगदाणा पिकासाठी प्रति क्विंटल 275 रु, तर सुर्यफुल कारक बिया या पिकासाठी 235 रु. प्रती क्विंटल भाववाढ करण्यात आली आहे.
(ड) अखिल भारतीय सरासरी उत्पादन खर्चाच्या किमान दीड पट एमएसपी निश्चित करण्यासाठी 2018 - 19 च्या अर्थसंकल्पानुसार 2021 - 22 च्या विपणन हंगामासाठी एसएसपी मध्ये वाढ करण्यात आली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ विधाने (अ) आणि (क) योग्य आहेत.
2) केवळ विधाने (अ) आणि (ड) योग्य आहेत.
3) केवळ विधान (ब) योग्य आहे.
4) वरील सर्व विधाने योग्य आहेत.

Consider the following statement/s and identify the correct statement with.

- (a) The central government has increased the minimum support price of kharif crops for the marketing season 2021-22 by Rs 452 per quintal, the highest for sesame.

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर [UPSC/MPSC/BANKING/SSC]

- (b) Rs.300 per quintal for the marketing season of 2021-22 i.e. Kharif season crop 'Tur and Udid'. An increase is recommended.
- (c) As per minimum base price for groundnut crop of kharif season 2021-22 Rs.275 per quintal, while for sunflower seed crop Rs.235 per quintal. The price has been increased per quintal.
- (d) The SSP for the marketing season 2021-22 has been increased as per Budget 2018-19 to fix the MSP at least one and a half times the all-India average cost of production.

Option answers

- 1) Only statements (a) and (c) are correct.
- 2) Only statements (a) and (d) are correct.
- 3) Only statement (b) is correct.
- 4) All the above statements are correct.

58. विदेशी चलन साठ्यामध्ये कोणते घटक महत्वाचे आहेत.

- (अ) देशाच्या मध्यवर्ती बँकेत असणारे परकीय चलन (इथे भारताच्या संदर्भात - RBI)
- (ब) मध्यवर्ती बँकांकडे असणारा सोन्याचा साठा
- (क) विशेष आहरण अधिकार (Special Drawing Right -SDR)
- (ड) रिझर्व ट्रेंच पोजिशन (RIP)

पर्यायी उत्तरे :

- 1) (अ) व (क) 2) फक्त (ब) 3) वरील सर्व 4) वरीलपैकी एकही नाही.

What factors are important in foreign exchange reserves?

- (a) Foreign currency held by the central bank of the country (here in reference to India - RBI)
- (b) Gold reserves held by central banks
- (c) Special Drawing Right (SDR)
- (d) Reserve Trench Position (RIP)

Option answers

- 1) (a) and (c) 2) (b) only 3) All of the above 4) None of the above.

59. खालील विधानांचा विचार करून अयोग्य पर्याय ओळखा.

- (अ) भारत सरकारने एप्रिल - मार्च 2020 - 21 मध्ये अरब अमेरिकन डॉलर एवढी 34.35 वस्तू आणि सेवा च्या माध्यमातून निर्यात झाली आहे.
- (ब) भारत सरकारने एप्रिल - मार्च 2020 - 21 मध्ये 48.38 अरब अमेरिकन डॉलर एवढी वस्तू आणि सेवांच्या माध्यमातून आयात झाली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ विधान (अ) सत्य आहे.
- 2) केवळ विधान (ब) सत्य आहे.
- 3) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही असत्य आहेत.
- 4) विधाने (अ) आणि (ब) दोन्ही सत्य आहेत.

Identify the incorrect option by considering the following statements.

- (a) Government of India has exported 34.35 billion US dollars through goods and services during April-March 2020-21.
- (b) Government of India has imported USD 48.38 billion through goods and services during April-March 2020-21.

Option answers

- 1) Only statement (a) is true. 2) Only statement (b) is true.
- 3) Both statements (a) and (b) are false. 4) Both statements (a) and (b) are true.

60. (अ) भारत हा जगात दुसऱ्या क्रमांकाचा सर्वात मोठा मत्स्यउत्पादक देश आहे.

- (ब) जागतिक मत्स्य उत्पादनात भारताचे योजदान 10% इतके आहे.
- (क) देशातील मत्स्यवृद्धी आणि मत्स्यशेतीसाठी निष्ठ क्रांती ही एक छत्री योजना अस्तित्वात आहे.
- वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहेत?

- 1) (अ) आणि (ब) 2) (अ) आणि (क) 3) फक्त (क) 4) वरीलपैकी सर्व

- (a) India is the second largest fish producing country in the world.
- (b) India's contribution to world fish production is 10%.
- (c) There is an umbrella scheme for aquaculture and fish farming in the country called Nisha Kranti.

Which of the above statement/s is correct?

- 1) (a) and (b) 2) (a) and (c) 3) (c) only 4) All of the above

61. पुढील विधानाचा विचार करून योग्य विधाने ओळखा.

- (अ) सम्राट अशोकाने भूमीकर हा 'सेतू' आणि 'वन' कर या स्वरूपात राज्यात राबवला.
 (ब) सम्राट अशोकाने विक्रिकर हा कोणत्याही वस्तू किंवा पदार्थाच्या खरेदी विक्रीच्या सर्व बाबी विचारात घेवून शुलकध्यक्षांकडून त्यावर जकात वसूल केली जायची.
 (क) सम्राट अशोकाने दंड करासाठी विविध प्रकारच्या गुन्हासाठी गुन्हेगारांना आर्थिक दंड ठोठावला जात असे.
 (ड) सम्राट अशोकाच्या काळात आयात करास 'प्रवेश्य' आणि निर्यात करास 'निष्क्राम्य' असे म्हटले जात असे.
 पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (ब) आणि (ड) बरोबर 2) फक्त (क) बरोबर
 3) (अ), (ब) आणि (क) बरोबर 4) वरील सर्व बरोबर.

Identify the correct statements by considering the following statement.

- (a) Emperor Ashoka implemented Bhumikar in the form of 'Setu' and 'Forest' tax in the state.
 (b) Emperor Ashoka used to consider all the aspects of buying and selling of any commodity or substance and levied Zakat on it from Shulakdhiksha.
 (c) Penal tax imposed by Emperor Ashoka on criminals for various types of offences.
 (d) During the reign of Emperor Ashoka, import duties were termed 'entry' and export duties were termed 'passive'.

Option answers

- 1) Only (b) and (d) are correct 2) Only (c) is correct
 3) (a), (b) and (c) are correct 4) All of the above are correct.

62. जैन धर्माबाबत सत्य विधान ओळखा.

- (अ) जैन धर्मियांच्या प्रमुखाला 'तीर्थकर' असे म्हणतात.
 (ब) इ.स. पूर्व 6 व्या शतकात जैन धर्माचा पुरेसा विकास होऊ शकला, मात्र त्याची उत्पत्ती अनेक वर्षापूर्वी झालेली आहे.
 (क) जैन धर्मात एकूण 24 तीर्थकर आहेत.
 (ड) 24 वे तीर्थकर वर्धमान महावीर यांना बौद्ध साहित्यात 'निगंठ नाथपुत्र' ही संज्ञा देण्यात आली आहे.
 पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (क) बरोबर 2) (ब) व (ड) बरोबर
 3) वरील सर्व बरोबर 4) वरीलपैकी एकही बरोबर नाही.

Identify the true statement about Jainism.

- (a) The head of the Jain religion is called 'Tirthakar'.
 (b) A.D. Jainism could develop considerably in the 6th century BC, but its origins date back many years.
 (c) There are total 24 Tirthakararas in Jainism.
 (d) The 24th Tirthakar Vardhaman Mahavira is given the title 'Nigantha Nathputra' in Buddhist literature.

Option answers

- 1) Only (c) is correct 2) Both (b) and (d) are correct
 3) All of the above are correct 4) None of the above are correct.

63. खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे नाही.

- (अ) सातवाहन वंशाची स्थापना सिमुकने केली.
 (ब) सातवाहन शासन काळात सातकर्णी ही उपाधी धारण करणारा तो पहिला शासक होता.
 (क) सिमुकने पश्चिम माळवा, नर्मदा खोरे आणि विदर्भातील भागावर विजय मिळवला होता.
 पर्यायी उत्तरे :

- 1) वरीलपैकी एकही चूक नाही. 2) फक्त एक चूक
 3) (ब) व (क) चूक 4) वरील सर्व चूक

Which of the following statements is not incorrect?

- (a) Satavahana dynasty was founded by Simuk.
 (b) He was the first ruler to bear the title of Satakarni during the Satavahana rule.
 (c) Simuk had conquered parts of western Malwa, Narmada basin and Vidarbha.

Option answers

- 1) None of the above is wrong. 2) Just a mistake
3) (b) and (c) are wrong 4) All of the above are wrong

64. पुढील विधाने वाचून अयोग्य विधान ओळखा.

- (अ) वैदिकोत्तर काळात प्रशासकीय पदाधिकार्यांना 'रन्तीन' म्हटले जात असे.
(ब) ऋग्वैदिक काळात प्रशासकीय कार्यात राजास मदत करण्यासाठी प्रामुख्याने पुरोहित सेनानी व ग्रामणी हे तीनच अधिकारी होते.
(क) वैदिकोत्तर काळात 'ग्राम अधिकृत' हा सर्वात कनिष्ठ पातळीवरील अधिकारी होता.
(ड) वैदिकोत्तर काळात 'उग्र' अधिकारी होते.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ) अयोग्य 2) फक्त (ब) व (क) अयोग्य 3) (ब), (क) व (ड) अयोग्य 4) वरीलपैकी कोणताही अयोग्य नाही.

Identify the incorrect statement by reading the following statements.

- (a) In the post-Vedic period the administrative officers were called 'Rantins'.
(b) In the Rig Vedic period, there were mainly three officials, the Purohit Senani and Gramani, to assist the king in administrative work.
(c) In the post-Vedic period 'Gram Austhi' was the lowest level official.
(d) There were 'fierce' officers in the post-Vedic period.

Option answers

- 1) Only (a) is incorrect 2) Only (b) and (c) are incorrect
3) (b), (c) and (d) are incorrect 4) None of the above is incorrect.

65. पुढील योग्य विधान ओळखा.

- (अ) 'कौटिल्याच्या अर्थशास्त्रा' चा शोध इ.स. 1905 मध्ये आणि 1909 मध्ये ग्रंथाचे प्रकाशन झाले.
(ब) कौटिल्याला अर्थशास्त्राचा चाणक्य म्हणून ओळखले जाते.
(क) कौटिल्याच्या अर्थशास्त्रात 15 प्रकरणे विभागलेले आहेत.
(ड) कौटिल्यांच्या अर्थशास्त्रातून मौर्य शासनकाळातील घटनावर मोठ्या प्रमाणात प्रभाव पडलेला आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) (अ) व (ब) योग्य 2) फक्त (ब) योग्य
3) (अ) व (ड) योग्य 4) सर्व योग्य

Identify the following correct statement.

- (a) Discovery of 'Kautilya's Arthashastra' in AD. The book was published in 1905 and 1909.
(b) Kautilya is known as the Chanakya of Arthashastra.
(c) Kautilya's Arthashastra is divided into 15 chapters.
(d) Kautilya's Arthashastra has greatly influenced the events of the Mauryan period.

Option answers

- 1) Both (a) and (b) are correct 2) Only (b) is correct
3) (a) and (d) are correct 4) All are correct

66. इस्लाम धर्मात भक्ती चळवळीच्या उदयाची कोणती कारणे आहेत?

- (अ) सुफी प्रचारकांनी भारतात इस्लाम मध्ये समानता तसेच बंधुत्वा सारख्या आकर्षक तत्त्वावर भर दिला.
(ब) तुर्कीच्या आगमनानंतर राजपुत - ब्राह्मण यांच्यातील वाद कमी होत गेला. त्यामुळे सर्वसामान्य लोकांना भक्ती मार्ग सोपा गेला.
(क) 13 व्या आणि 14 व्या शतकात शिल्प आणि तंत्रज्ञानाच्या विकासामध्ये शहरी समाज एकेश्वरी वादाकडे वळला.
(ड) धार्मिक कर्मकांड व ईश्वरवाद या दोन्ही बाबींना झुगारून ब्राह्मण विचारप्रेमीच्या कर्मकांडातून कनिष्ठ वर्ग मुक्त होऊ लागला.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) (अ) आणि (क) योग्य 2) (ब) आणि (ड) योग्य
3) फक्त (ड) योग्य 4) वरील सर्व योग्य

What are the reasons for the rise of Bhakti movement in Islam?

- (a) Sufi preachers emphasized the attractive principles of equality and brotherhood in Islam in India.
(b) After the arrival of Turks, Rajput - Brahmin conflict subsided. So the path of devotion became easy for common people.
(c) In the 13th and 14th centuries the development of architecture and technology led to urban society turning towards monotheism.

(d) The lower classes began to emancipate themselves from the rituals of the Brahmin idealists, both religious rituals and theism.

Option answers

1) (a) and (c) correct 2) (b) and (d) correct 3) Only (d) correct 4) All of the above correct

67. अकबराच्या दरबारातील नवरत्न दरबाराबाबत अयोग्य विधान ओळखा.

- (अ) तानसेन हा अकबराच्या दरबारात संगीतकार म्हणून प्रसिध्द होता.
(ब) अकबर बादशाहाने बिरबल या राजपुत सरदाराला 'राजा' ही पदवी बहाल केली होती.
(क) फैजी हा विद्वान कवी साहित्यिक होता, परंतु त्याने लिलावतीचे फारसी भाषांतर केले नाही.
(ड) अबुल फझल हा प्रसिध्द साहित्यिक होता. त्याने 'अकबरनामा' आणि 'आइने-ए-अकबरी' या दोन ग्रंथांची रचना केली नाही.
पर्याय उत्तरे :

- 1) फक्त (ब) अयोग्य 2) (क) व (ड) अयोग्य
3) (अ) व (ड) अयोग्य 4) फक्त (ड) अयोग्य

Identify the incorrect statement about Navratna Durbar in Akbar's court.

- (a) Tansen was famous as a musician in the court of Akbar.
(b) Emperor Akbar conferred the title of 'Raja' on Birbal, a Rajput chieftain.
(c) Faizi was a learned poet literary, but he did not translate Lilavati into Persian.
(d) Abul Fazl was a famous writer. He did not compose the two books 'Akbarnama' and 'Aine-e-Akbari'.

Option answers

- 1) Only (b) is incorrect 2) (c) and (d) are incorrect
3) Both (a) and (d) are incorrect 4) Only (d) is incorrect

68. पुढील विधानांपैकी योग्य विधाने ओळखा.

- 1) छत्रपती शिवाजी महाराज आणि मिर्झा राजे जयसिंग यांच्यात 14 जून 1665 रोजी पुरंदरचा तह झाला.
2) छत्रपती शिवाजी महाराजांनी 5 मार्च 1666 रोजी आग्राच्या प्रवासाला निघाले होते.
3) 3 एप्रिल 1674 ला हौसाजी मोहिते यांना 'हंबीराव किताब' देऊन शिवाजी महाराजांनी मुख्य सेनापती पद त्यास दिले.
4) शिवाजी महाराजांचा राज्यभिषेकाच्या मुख्य कार्यक्रम रायगडावर 6 जून 1674 ला काशीचे सुप्रसिध्द विद्वान पंडित 'गागाभट्ट' यांच्या हस्ते झाला.

Identify the correct statements from the following statements.

- 1) Treaty of Purandar was signed on 14 June 1665 between Chhatrapati Shivaji Maharaj and Mirza Raje Jai Singh.
2) Chhatrapati Shivaji Maharaj left for Agra on 5 March 1666.
3) On 3rd April 1674, Shivaji Maharaj gave Hausaji Mohite the title of 'Hambirao Kitab' and gave him the post of Commander-in-Chief.
4) The main event of Shivaji Maharaj's coronation took place at Raigad on June 6, 1674 by Pandit 'Gagabhatta', a famous scholar of Kashi.

69. खालील विधानांचा विचार करून योग्य पर्याय निवडा.

विधान (अ) : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी घटना परिषदेत असे सुचवले की भारताची राष्ट्रभाषा संस्कृत असावी.

कारण (ब) : संस्कृतवर प्रभुत्व असल्याखेरीज प्राचीन भारतीय साहित्य आणि अन्य ज्ञानशाखांत भारतीयांनी किती महत्वाचे योगदान दिले होते हे कळणार नाही.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) (अ) आणि (ब) दोन्ही चुकीचे आहे.
2) (अ) आणि (ब) दोन्ही बरोबर आहेत.
3) (अ) चुकीचे आहे, (ब) बरोबर आहे.
4) (अ) बरोबर आहे, (ब) चुकीचे आहे.

Choose the correct option considering the following statements.

Statement (a) : Dr. Babasaheb Ambedkar suggested in the Constituent Assembly that the national language of India should be Sanskrit.

Reason (b) : Without mastery of Sanskrit, one cannot know how important contribution Indians made to ancient Indian literature and other branches of knowledge.

Option answers

- 1) Both (a) and (b) are wrong.

- 2) Both (a) and (b) are correct.
- 3) (a) is wrong, (b) is right.
- 4) (a) is correct, (b) is incorrect.

70. धोंडो केशव कर्वे यांच्याबाबत कोणती विधाने सत्य आहेत?

- (अ) त्यांच्या प्रथम पत्नीच्या मृत्यूनंतर त्यांनी एका 23 वर्षीय विधवेशी विवाह केला.
- (ब) सामाजिक कार्याला वाहून घेतलेल्या व पैशाची अपेक्षा नसणाऱ्या कार्यकर्त्यांसाठी त्यांनी निष्काम कर्ममठ स्थापन केला.
- (क) ते 1915 सालच्या राष्ट्रीय सामाजिक परिषदेचे अध्यक्ष होते.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) (ब), (क) सत्य आहे. (अ) सत्य नाही.
- 2) (अ), (क) सत्य आहेत. (ब) सत्य नाही.
- 3) (अ), (ब) सत्य आहेत. (क) सत्य नाही.
- 4) सर्व विधाने सत्य आहेत.

Which statements are true about Dhondo Keshav Karve?

- (a) After the death of his first wife, he married a 23-year-old widow.
- (b) He established the Nishkam Karma Math for workers who were devoted to social work and had no expectation of money.
- (c) He was the President of National Social Council in 1915.

Option answers

- 1) (b), (c) are true. (a) Not true.
- 2) (a), (c) are true. (b) Not true.
- 3) (a), (b) are true. (c) Not true.
- 4) All the statements are true.

71. पुढील विधानांचा विचार करून योग्य विधाने ओळखा.

- (अ) सन 1929 साली भारतीय काँग्रेसचे वार्षिक अधिवेशन तत्कालीन पंजाब प्रांताची राजधानी लाहोर मध्ये पार पडले.
- (ब) लाहोरच्या ऐतिहासिक अधिवेशनात संपूर्ण स्वराज्यांची मागणी करण्यात आली.
- (क) संपूर्ण स्वराज्याच्या मागणीला म. गांधीजींनी पूर्ण पाठींबा दिला होता.
- (ड) लाहोर अधिवेशनाचे अध्यक्ष पं. नेहरूंनी 'समाजवादी' आणि 'लोकशाही' या मुल्यावर भर देण्याचा संदेश दिला.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ)
- 2) वरील सर्व पर्याय योग्य
- 3) फक्त (ब) व (क) योग्य
- 4) फक्त (ड) योग्य.

Identify the correct statements by considering the following statements.

- (a) In the year 1929, the annual session of the Indian Congress was held in Lahore, the capital of the then Punjab province.
- (b) Suparna Swarajya was demanded in the historical seat of Lahore.
- (c) The demand for complete self-government by M. Gandhiji had given full support.
- (d) President of Lahore Session Pt. Nehru gave a message to emphasize the 'socialist' and 'democratic' child.

Option answers

- 1) Only (a)
- 2) All of the above options are correct
- 3) Only (b) and (c) are correct
- 4) Only (d) is correct.

72. 'खिलाफत चळवळ' या बाबत योग्य विधाने ओळखा.

- (अ) तुर्कस्तानचा सुलतान हा जगभरातील मुस्लीमांचा खलिफा होता.
- (ब) पहिल्या महायुद्धात तुर्कस्तान ब्रिटीशांच्या विरोधात जर्मनीच्या बाजूने लढल्याने ब्रिटीशांनी तुर्कस्थानवर निर्बंध लादले.
- (क) खलिफाला पाठिंबा देण्यासाठी भारतातील मुस्लिमांनी खिलाफत चळवळ सुरु केली.
- (ड) नोव्हेंबर 1919 मध्ये 'दिल्ली' येथे भरलेल्या खिलाफत परिषदेचे महात्मा गांधी अध्यक्ष होते.

पर्याय उत्तरे :

- 1) फक्त (ब) योग्य
- 2) फक्त (ब) व (क) योग्य
- 3) वरील सर्व योग्य
- 4) (अ), (ब) व (ड) योग्य.

Identify the correct statements regarding 'Khilafat Movement'.

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर [UPSC/MPSC/BANKING/SSC]

- (a) The Sultan of Turkey was the Caliph of Muslims all over the world.
(b) In World War I, Turkey fought on the side of Germany against the British, and the British imposed embargo on Turkey.
(c) Muslims in India started the Khilafat movement to support the Caliphate.
(d) Mahatma Gandhi was the President of the Khilafat Council held in 'Delhi' in November 1919.

Option answers

- 1) Only (b) is correct
2) Only (b) and (c) are correct
3) All of the above are correct
4) (a), (b) and (d) are correct.

73. 'हैद्राबाद विलीनीकरण' या बाबत योग्य विधाने ओळखा.

- (अ) 'रझाकार' या हिंसावादी संघटनेचा नेता कासीम रझवी याने हैद्राबादच्या निजामाला भारतात सामील न होण्याचा सल्ला दिला.
(ब) निजामाने भारताविरोधी धोरण स्विकारून हैद्राबाद हे स्वतंत्र राज्य घोषित करतानाच मध्यप्रांत व वऱ्हाड यातील काही प्रदेश आपल्या राज्यास जोडण्याची मागणी केली.
(क) जनमताचा कौल न जुमानता त्याने पाकिस्तानाला 20 कोटीचे कर्ज दिले.
(ड) 13 सप्टेंबर 1948 रोजी हैद्राबादेत 'ऑपरेशने पोलो' या नावाने यशस्वी पोलिस कारवाई करण्यात आली.
पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (ब) व (क) योग्य
2) (क) व (ड) योग्य
3) (अ), (ब) व (ड) योग्य
4) वरील सर्व योग्य.

Identify the correct statements regarding 'Hyderabad merger'.

- (a) Qasim Razvi, the leader of the violent organization 'Razakar', advised the Nizam of Hyderabad not to join India.
(b) The Nizam adopted an anti-Indian policy and while declaring Hyderabad as an independent state, he demanded to annex some regions of Madhya Pradesh and Varhad to his state.
(c) He gave a loan of 20 crores to Pakistan despite public opinion.
(d) On September 13, 1948, a successful police operation called 'Operation Polo' was carried out in Hyderabad.

Option answers

- 1) Only (b) and (c) are correct
2) (c) and (d) are correct
3) (a), (b) and (d) are correct
4) All of the above are correct.

74. खालील योग्य विधाने ओळखा.

- (अ) 17 डिसेंबर 1928 साली लाला लजपतराय यांच्यावर लाठीमार करून त्यांच्या मृत्यूस कारणीभूत ठरलेल्या जुलमी इंग्रज अधिकारी सँडर्स व त्याचा सहकारी आयस्ट यांची 'भगतसिंग व राजगुरू' यांनी हत्या केली.
(ब) 8 एप्रिल 1929 या दिवशी दडपशाहिचे 'पब्लिक सेफ्टी बिल' सरकारने मंजूर केले. याचा निषेध करण्यासाठी भगतसिंग व बुटकेश्वर दत्त यांनी त्याच दिवशी कायदेमंडळात बॉम्बस्फोट घडवून आणले.
(क) 23 मार्च 1931 साली भगतसिंग, राजगुरू, सुखदेव यांना लाहोर येथे फाशी देण्यात आली.
(ड) चंदशेखर आझाद यांच्या नेतृत्वाखाली 'हिंदूस्थान सोशलिस्ट रिपब्लिकन आर्मी' ची स्थापना करण्यात आली होती. यामध्ये भगतसिंग, यशपाल सिंग, सुरेंद्र पांडे आदिंचा समावेश होता.

पर्यायी उत्तरे :-

- 1) फक्त (ब) व (क) योग्य
2) फक्त (ब) योग्य
3) वरील सर्व योग्य
4) वरीलपैकी सर्व अयोग्य.

Identify the correct statements below.

- (a) On December 17, 1928, 'Bhagat Singh and Rajguru' killed the tyrannical British officer Sanders and his colleague Irst, who caused Lala Lajpatrai's death with a stick.
(b) On April 8, 1929, the government passed the 'Public Safety Bill' of the government. To protest this, Bhagat Singh and Butkeshwar Dutt bombed the legislature on the same day.
(c) On 23 March 1931, Bhagat Singh, Rajguru, Sukhdev were hanged at Lahore.
(d) 'Hindustan Socialist Republican Army' was formed under the leadership of Chandshekhhar Azad. These included Bhagat Singh, Yashpal Singh, Surendra Pandey etc

Alternative Answers :-

- 1) Only (b) and (c) are correct
2) Only (b) is correct

3) All of the above are correct 4) All of the above are incorrect

75. खालीलपैकी कोणती विधाने योग्य आहेत.

- (अ) 1925 मध्ये श्रीपाद डांगे, जोगळेकर आदिनी साम्यवादी पक्षाची स्थापना केली.
(ब) मीरत येथे भरलेल्या साम्यवाद्यांच्या परिषदेत ब्रिटीश सत्ता उलथून टाकण्याचा कट केल्याचा आरोप साम्यवादी नेत्यांवर करण्यात आला.
(क) 20 मार्च 1929 रोजी या आरोपावरून सरकारने डांगे निंबळकर, मिरजकर, जोगळेकर, मुझपफर अहमद सोली बाटलीवाला, मिरजकर, जोगळेकर, मुझपफर अहमद सोली बाटलीवाला, फिलीप स्ट्रॉट आदी साम्यवादी नेत्यांना अटक केली.
(ड) हा खटला मीरत येथे चालल्याने तो 'मीरत कट' नावाने प्रसिध्द आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (ब) व (ड) 2) फक्त (क) व (ड)
3) फक्त (अ), (ब) व (ड) 4) सर्व पर्याय योग्य.

Which of the following statements is correct?

- (a) In 1925 Shripad Dange, Joglekar Adi founded the Communist Party.
(b) Communist leaders were accused of plotting to overthrow British rule at the Communist Conference held at Meerut.

Option answers

- 1) (b) and (d) only 2) (c) and (d) only
3) Only (a), (b) and (d) 4) All the options are correct.

76. विधान (अ) : कीडकांमध्ये किडकनाशकांना प्रतिकारक्षमता निर्माण होताना आढळते.
कारण (ब) : 'नैसर्गिक निवड' (Natural Selection) ही सर्व सजीवांवर प्रभाव पाडणारी संकल्पना आहे.
योग्य पर्याय निवडा.

- 1) दोन्हीही बरोबर आणि ब हे अ चे योग्य स्पष्टीकरण
2) दोन्हीही बरोबर आणि ब हे अ चे योग्य स्पष्टीकरण नाही.
3) (अ) बरोबर आणि (ब) चूक
4) (अ) चूक आणि (ब) बरोबर

Statement (a) : Insects develop resistance to insecticides.

Reason (b): 'Natural Selection' is a concept that affects all living organisms.

Choose the correct option.

- 1) Both are correct and B is the correct explanation of A
2) Both are correct and B is not a correct explanation of A.
3) (a) True and (b) False
4) (a) False and (b) Correct

77. खालील प्रदूषकांचा विचार करा.

- (अ) कार्बन डायऑक्साइड्स
(ब) नायट्रोजनचे ऑक्साइड्स
(क) सल्फरचे ऑक्साइड्स
वरीलपैकी कोणत्या प्रदूषकांचे उत्सर्जन औष्णिक विद्युत प्रकल्पांमध्ये दगडी कोळशाच्या ज्वलनाने होते?

- 1) फक्त (अ) 2) (ब) आणि (क)
3) (अ) आणि (क) 4) (अ), (ब) आणि (क)

Consider the following pollutants.

- (a) Carbon dioxides
(b) Oxides of nitrogen
(c) Oxides of Sulphur

Which of the above pollutants are emitted by the combustion of coal in thermal power plants?

- 1) (a) only 2) (b) and (c)
3) (a) and (c) 4) (a), (b) and (c)

78. भारतातील सागरी पाण्यामध्ये हानिकारक शैवालांची मोठ्या प्रमाणावर झालेली वाढ हा चिंतेचा विषय बनत आहे. या शैवालवाढीची कोणती कारणे असू शकतात?

- (अ) खाड्यांमधून पोषणद्रव्ये सागरी पाण्यात येणे.

(ब) मान्सूनमध्ये भूभागावरून वाहून आलेले पाणी.

(क) सागरामधील उत्प्रवाह (Upwelling)

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ) 2) (अ) आणि (ब)
3) (ब) आणि (क) 4) (अ), (ब) आणि (क)

The massive growth of harmful algae in marine waters in India is becoming a matter of concern. What could be the causes of this algae growth?

- (a) Inflow of nutrients from creeks into sea water.
(b) Land runoff in monsoon.
(c) Upwelling in the ocean

Option answers

- 1) (a) only 2) (a) and (b) 3) (b) and (c) 4) (a), (b) and (c)

79. ओझोन अवक्षयामुळे पृथ्वीवर येणाऱ्या अतिनिल किरणांचा सागरी परिसंस्थांवर खालीलपैकी कोणत्या प्रकारे परिणाम होईल?

- (अ) वनस्पती प्लवंगास हानी पोहचल्याने सागरी अन्नसाखळीत बिघाड.
(ब) सागरी वनस्पतींना हानी पोहचून ऑक्सिजनची उपलब्धता कमी होईल.
(क) सागरी जलाचे तापमान वाढून सागरी जीवनावर हानीकारक परिणाम होईल.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ) 2) (अ) आणि (ब) 3) (ब) आणि (क) 4) (अ), (ब) आणि (क)

In which of the following ways will UV rays reaching Earth due to ozone depletion affect marine ecosystems?

- (a) Disruption of marine food chain due to damage to phytoplankton.
(b) Availability of oxygen will be reduced by harming marine plants.
(c) Increase in sea water temperature will have detrimental effect on marine life.

Option answers

- 1) (a) only 2) (a) and (b) 3) (b) and (c) 4) (a), (b) and (c)

80. खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.

- (अ) महाराष्ट्र राज्य वन्यजीव मंडळाने 'ब्ल्यू मॉरमॉन' या फुलपाखराला 'राज्य फुलपाखरू' मान्यता दिली आहे.
(ब) महाराष्ट्र राज्यात 225 जातींची फुलपाखरे आढळत असून 'ब्ल्यू मॉरमॉन' महाराष्ट्राच्या पश्चिम घाटाबरोबरच श्रीलंका आणि द. भारतातील पूर्व समुद्र किनारी भागात आढळते.
(क) 'ब्ल्यू मॉरमॉन' या फुलपाखरास 'राणी पाकोळी' असे म्हणत असून त्याच्या शरीराच्या पुढील आणि मागील पंखावर निळे पट्टे आणि मागच्या पंखांच्या निळ्या रंगावर काळ्या खुणा आढळतात.
(ड) फुलपाखरांच्या परागीभवनामुळे अनेक वनस्पतींच्या नवनवीन प्रजाती उत्क्रांत पावताना दिसून येतात.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ विधाने (अ) आणि (ब) योग्य आहेत.
2) केवळ विधाने (अ), (क) आणि (ड) योग्य आहेत.
3) केवळ विधान (क) योग्य आहे.
4) वरील सर्व विधाने योग्य आहेत.

Consider the following statement/s and identify the correct statement with .

- (a) The 'Blue Mormon' butterfly has been recognized as the 'State Butterfly' by the Maharashtra State Wildlife Board.
(b) 225 species of butterflies are found in the state of Maharashtra and 'Blue Mormon' is found in Western Ghats of Maharashtra along with Sri Lanka and the. Found in eastern coastal areas of India.

Option answers

- 1) Only statements (a) and (b) are correct.
2) Only statements (a), (c) and (d) are correct.
3) Only statement (c) is correct.
4) All the above statements are correct.

81. भारत स्टेज मानदंड (Bharat Stage Emission Norms) खालीलपैकी कोणास लागू होतात?

- (अ) वाहन उत्पादक (ब) इंधन उत्पादक (क) वाहन वापरकर्ते

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर [UPSC/MPSC/BANKING/SSC]

पर्यायी उत्तरे

- 1) फक्त (अ) 2) फक्त (ब) 3) (अ) आणि (ब) 4) वरील सर्व

Bharat Stage Emission Norms are applicable to which of the following?

- (a) Vehicle manufacturers (b) Fuel manufacturers (c) Vehicle users

Alternative answers

- 1) (a) only 2) (b) only 3) (a) and (b) 4) All of the above

82. कार्बन क्रेडिट्सबाबत खालील विधानांचा विचार करा.

- (अ) कार्बन क्रेडिट म्हणजे धारकास नियंत्रकाने निर्धारित केल्याप्रमाणे ठराविक प्रमाणात हरिगृह वायू उत्सर्जन करण्याचा परवाना होय.
 (ब) ही व्यापारयोग्य एकेके (Tradable units) आहेत.
 (क) कार्बन क्रेडिट्स विकत घेऊन अ‍ॅनेक्स-1 देशांना आपली उत्सर्जन कपातीची उद्दिष्ट्ये पूर्ण करता येतात.
 वरीलपैकी कोणती विधान/ने योग्य आहेत?

- 1) (अ) आणि (ब) 2) (ब) आणि (क) 3) (अ) आणि (क) 4) वरील सर्व

Consider the following statements regarding carbon credits.

- (a) A carbon credit is a license granted to the holder to emit a certain amount of greenhouse gases as determined by the regulator.
 (b) These are tradable units.
 (c) Annex-I countries can meet their emission reduction targets by purchasing carbon credits.

Which of the above statements is correct?

- 1) (a) and (b) 2) (b) and (c) 3) (a) and (c) 4) All of the above

83. बीटी वांग्यासंदर्भात खालीलपैकी कोणते चिंतेचे विषय नाहीत?

- (अ) बॉलवॉर्मव्यतिरिक्त इतर किटक आणि फुलपाखरांना होणारी हानी.
 (ब) मानवी आरोग्यावरील परिणाम.
 (क) हा वाण आक्रमण तण (Aggressive Weed) ठरू शकतो.
 (ड) बीटी जनकांचा इतर वन्य वाणांमध्ये प्रसार व त्यामुळे शेतकऱ्यांच्या अधिकारांचे उल्लंघन

- पर्यायी उत्तरे
 1) (अ), (क) आणि (ड) 2) (क) आणि (ड) 3) फक्त (ड) 4) एकही नाही.

Which of the following is not a concern with Bt eggplant?

- (a) Damage to insects and butterflies other than bollworms.
 (b) Effects on Human Health.
 (c) This species can become an aggressive weed.
 (d) Spread of BT genes to other wild varieties and thereby violation of farmers' rights

Alternative answers

- 1) (a), (c) and (d) 2) (c) and (d) 3) (d) only 4) None.

84. एंडोसल्फानबाबत खालील विधानांचा विचार करा.

- (अ) हे एक टिकून राहणारे सेंद्रिय प्रदूषक आहे.
 (ब) एंडोसल्फानच्या जास्त प्रमाणातील श्वसनाने किंवा सेवनामुळे मानवी आरोग्यावर गंभीर परिणाम होतात.
 (क) अल्प प्रमाणातील एंडोसल्फानचे सततचे सेवन किंवा श्वसन कर्करोगप्रोत्साहक (Carcinogenic) ठरते.
 वरीलपैकी योग्य विधान/ने निवडा.

- 1) (अ) आणि (ब) 2) (ब) आणि (क) 3) (अ) आणि (क) 4) वरील सर्व

Consider the following statements about endosulfan.

- (a) It is a persistent organic pollutant.
 (b) Inhalation or ingestion of large amounts of endosulfan has serious effects on human health.
 (c) Chronic ingestion or inhalation of small amounts of endosulfan is carcinogenic.

Choose the correct statement/s from the above.

- 1) (a) and (b) 2) (b) and (c) 3) (a) and (c) 4) All of the above

85. ध्वनी प्रदूषण (नियमन व नियंत्रण) नियम 2000 नुसार ध्वनीबाबत वायू दर्जा मानकांनुसार खालील क्षेत्रांचा विचार करा.

क्र. क्षेत्र	ध्वनी मर्यादा	
	दिवसा	रात्री

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर [UPSC/MPSC/BANKING/SSC]

(अ)	औद्योगिक	75	65
(ब)	व्यावसायिक	75	55
(क)	लोकवस्ती	50	40
(ड)	शांतता	45	35

वरीलपैकी कोणत्या जोड्या अचूकपणे जुळल्या आहेत?

- 1) फक्त (ब) 2) फक्त (अ) आणि (क)
 3) (अ), (ब) आणि (ड) 4) (अ), (ब), (क) आणि (ड)

As per the Noise Pollution (Regulation and Control) Rules 2000 consider the following areas as per air quality standards regarding noise.

No. area	sound limit	
	day	night
(a) Industrial	75	65
(b) Professional	75	55
(c) Population	50	40
(d) peace	45	35

Which of the above pairs are correctly matched?

- 1) (b) only 2) (a) and (c) only
 3) (a), (b) and (d) 4) (a), (b), (c) and (d)

86. केंद्र सरकारने सन 1972 - 73 मध्ये कार्यान्वित केलेली "गतिमान ग्रामीण जल पुरवठा योजना" आता पुढील नावाने ओळखली जाते.

- 1) जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय जल योजना
 2) संत गाडगेमहाराज ग्राम जल योजना
 3) इंदिरा गांधी ड्रिंकिंग वॉटर प्रोजेक्ट
 4) राजीव गांधी राष्ट्रीय पेय जल योजना

"Dynamic Rural Water Supply Scheme" implemented by the Central Government in the year 1972-73 is now known as:

- 1) Jawaharlal Nehru National Water Scheme
 2) Sant Gadagemaharaj Gram Jal Yojana
 3) Indira Gandhi Drinking Water Project
 4) Rajiv Gandhi National Drinking Water Scheme

87. खालील माहितीवर विचार करा.

- (अ) पॉवर फायनान्स कॉर्पोरेशन लिमिटेडला प्रतिष्ठित महारत्न दर्जा देण्यात आला.
 (ब) महारत्न दर्जा प्राप्त PFC देशातील 10 वा सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम ठरला आहे.
 (क) 2007 साली ला रवर्त्न दर्जा मिळाला होता.
 (ड) 1986 मध्ये या कंपनीची स्थापना झाली होती.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ (अ), (ब), आणि (क) योग्य
 2) केवळ (अ), (क), आणि (ड) योग्य
 3) केवळ (अ), (ब), आणि (ड) योग्य
 4) केवळ (ब), (क), आणि (ड) योग्य

Consider the following information.

- (a) Power Finance Corporation Limited was awarded the prestigious Maharatna status.
 (b) PFC has become the 10th Public Sector Undertaking in the country to achieve Maharatna status.
 (c) In the year 2007, he was awarded Ravratna status.
 (d) This company was incorporated in 1986.

Option answers

- 1) Only (a), (b), and (c) are correct
 2) Only (a), (c), and (d) are correct

- 3) Only (a), (b), and (d) are correct
4) Only (b), (c), and (d) are correct

88. जागतिक प्रसार माध्यम स्वातंत्र्य निर्देशांक 2021 बाबत काय बिनचूक आहे ?

- (अ) भारताच्या या निर्देशांक मध्ये 142 क्रमांक आहे.
(ब) या निर्देशांकात नॉर्वे प्रथम स्थानी आहे.
(क) या निर्देशांकात इरिट्रिया शेवटच्या स्थानी आहे.
(ड) Economist Intelligence Unit या संस्थेने हा निर्देशांक जाहीर केला.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ (अ), (ब) आणि (क) 2) केवळ (अ), (क) आणि (ड)
3) केवळ (अ), (ब), आणि (ड) 4) (अ), (ब), (क), आणि (ड)

What is wrong with the Global Media Freedom Index 2021?

- (a) India ranks 142 in this index.
(b) Norway ranks first in this index.
(c) Eritrea ranks last in this index.
(d) Economist Intelligence Unit publishes this index.

Option answers

- 1) (a), (b) and (c) only 2) (a), (c) and (d) only
3) (a), (b), and (d) only 4) (a), (b), (c), and (d)

89. खालील माहितीचा विचार करा.

- (अ) केंद्रीय पर्यावरण मंत्री प्रकाश जावडेकर यांनी भारतातील बिबट्यांची स्थिती 2018 अहवाल डिसेंबर 2020 मध्ये प्रसिद्ध केला.
(ब) राष्ट्रीय व्याघ्र संवर्धन प्राधिकरण आणि भारतीय वन्यजीव संस्था यांनी हा अहवाल तयार केला.
(क) या अहवालानुसार 2014 च्या तुलनेत 2018 साली देशात बिबट्यांची संख्या 60% वाढली आहे.
(ड) या अहवालानुसार बिबट्यांची देशात सर्वात जास्त संख्या महाराष्ट्रात आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) (अ), (ब), (क) बिनचूक 2) (अ), (ब), (ड) बिनचूक
3) (अ), (क), (ड) बिनचूक 4) (अ), (ब), (क), (ड) बिनचूक

Consider the following information.

- (a) Union Environment Minister Prakash Javadekar released the Status of Leopards in India 2018 Report in December 2020.
(b) This report was prepared by the National Tiger Conservation Authority and the Wildlife Society of India.
(c) According to this report, the number of leopards in the country has increased by 60% in 2018 compared to 2014.
(d) According to this report Maharashtra has the highest number of leopards in the country.

Option answers

- 1) (a), (b), (c) Incorrect 2) (a), (b), (d) Incorrect
3) (a), (c), (d) are incorrect 4) (a), (b), (c), (d) are incorrect

90. खालीलपैकी योग्य विधान कोणते ?

- 1) ऑस्ट्रेलियाच्या अश्ली बार्टीने यंदाचे विम्बल्डनचे महिला एकेरीचे विजेतेपद पटकावले.
2) विम्बल्डन जिंकणारी ती पहिली ऑस्ट्रेलियन टेनिसपटू ठरली.
3) तिचे हे तिसरे ग्रॅंडस्लॉम विजेतेपद आहे.
4) वरील सर्व विधाने बरोबर आहेत.

Which of the following is the correct statement?

- 1) Australia's Ashley Barty won this year's Wimbledon women's singles title.
2) She became the first Australian tennis player to win Wimbledon.
3) This is her third Grand Slam title.
4) All the above statements are correct.

91. हिमाचलचे माजी मुख्यमंत्री वीरभद्र सिंह यांचे अलीकडेच निधन झाले, त्यांच्यासंबंधी खालील विधान विधान / ने विचारात घ्या.

- (अ) त्यांनी हिमाचल प्रदेशचे सहा वेळा मुख्यमंत्रीपद भूषविले आहे.

- (ब) ते 'राजा साहिब' या नावाने लोकप्रिय होते.
(क) त्यांनी मनमोहनसिंग सरकारमध्ये सूक्ष्म, लघु मध्यम उद्योग मंत्री, पोलाद मंत्री यासारखी कॅबिनेट मंत्रिपदे भूषविली आहेत.
(ड) देशातील कोणत्याही राज्याच्या मुख्यमंत्रीपदी सर्वाधिक काळ राहण्याचा विक्रम त्यांच्या नावावर आहे.

वरीलपैकी योग्य विधाने कोणते ते ओळखा.

- 1) केवळ विधाने (अ) आणि (ड) योग्य.
- 2) केवळ विधाने (ब) आणि (क) योग्य.
- 3) केवळ विधाने (अ), (ब) आणि (क) योग्य.
- 4) वरील सर्व

Former Himachal Chief Minister Virbhadra Singh passed away recently, please consider the following statement regarding him.

- (a) He has served six times as the Chief Minister of Himachal Pradesh.
- (b) He was popularly known as 'Raja Sahib'.
- (c) He has held Cabinet Minister posts like Minister of Micro, Small and Medium Enterprises, Minister of Steel in the Manmohan Singh government.
- (d) He holds the record for the longest tenure as Chief Minister of any state in the country.

Identify which of the above statements is correct.

- 1) Only statements (a) and (d) are correct.
- 2) Only statements (b) and (c) are correct.
- 3) Only statements (a), (b) and (c) are correct.
- 4) All of the above

92. खालीलपैकी योग्य विधान / ने कोणती ते ओळखा.

- (अ) यंदाच्या 2021 या वर्षातील 'स्क्रिप्स नॅशनल स्पेलिंग बी' स्पर्धेत झैला अवांत गडदे या मुलीने पहिला क्रमांक पटकावला.
(ब) आतापर्यंत झालेल्या 93 स्पर्धांमध्ये भारतीय मुलीने ही स्पर्धा जिंकण्याची हि पहिलीच वेळ आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ विधान (अ) योग्य
- 2) केवळ विधान (ब) योग्य
- 3) केवळ विधाने (अ) आणि (ड) योग्य
- 4) वरील सर्व विधाने बरोबर

Identify which of the following statement/s is correct.

- (a) Zaila Avant Gade, a girl, won the first place in the 'Scripps National Spelling Bee' competition of this year 2021.
- (b) This is the first time that an Indian girl has won the event in the 93 events held so far

Option answers

- 1) Only statement (a) is correct
- 2) Only statement (b) is correct
- 3) Only statements (a) and (d) are correct
- 4) All the above statements are correct

93. चुकीची थीम ओळखा.

- (अ) जागतिक मानसिक आरोग्य दिन (10 ऑक्टोबर) - इनोव्हेट टू रिकव्हर
(ब) जागतिक पक्षी स्थलांतर दिनवस (9 ऑक्टोबर) - सिंग, फ्लाय, सोअर लाईफ अ - बर्ड!
(क) जागति टपाल दिवस (9 आक्टोबर) - कनेक्ट द वर्ल्ड

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ (ब) आणि (क) थीम चुकीचे.
- 2) केवळ (अ) आणि (क) थीम चुकीचे.
- 3) (अ), (ब) आणि (क) थीम चुकीचे.
- 4) केवळ (क) थीम चुकीचे.

Identify the wrong theme.

- (a) World Mental Health Day (10 October) - Innovate to Recover
- (b) World Bird Migration Day (October 9) - Sing, Fly, Soar Life a - Bird!
- (c) World Postal Day (October 9) - Connect the World

Option answers

- 1) Only (b) and (c) themes are incorrect.
- 2) Only (a) and (c) themes are incorrect.

- 3) (a), (b) and (c) theme incorrect.
4) Only (c) theme incorrect.

94. खालीलपैकी कोणत्या देशात केंद्रीय बँकेने चीनच्या सत्ताधारी कम्युनिस्ट पक्षाला 100 वर्षे आणि द्विपक्षीय संबंधाला 65 वर्षे पूर्ण झाल्याच्या निमित्ताने दोन सोन्याची आणि एक चांदीचे नाणे जारी केले ?

- 1) भारत 2) पाकिस्तान 3) श्रीलंका 4) नेपाळ

In which of the following countries the central bank issued two gold and one silver coin to mark 100 years of the ruling Communist Party of China and 65 years of bilateral relations?

- 1) India 2) Pakistan 3) Sri Lanka 4) Nepal

95. ज्ञानपीठ पुरास्काराबाबत योग्य पर्याय ओळखा.

अ. क्र.	वर्ष	साहित्यिकाचे नाव	साहित्यकृती
(अ)	1974	विष्णू सखराम खांडेकर	ययाती
(ब)	1987	विष्णू वामान शिरवाडकर	नटसम्राट
(क)	2003	विंदा करंदीकर	अष्टदर्शने
(ड)	2015	भालचंद्र वनाजी नेमाडे	हिंदू: एक समृद्ध अडगळ

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ पर्याय (अ) आणि (ब) योग्य आहेत.
2) केवळ पर्याय (ब) आणि (क) योग्य आहेत.
3) वरील सर्व पर्याय योग्य आहेत.
4) केवळ पर्याय (क) आणि (ड) योग्य आहेत.

A. No.	year	year	Literary work
(a)	1974	Vishnu Sakhram Khandekar	yayati
(b)	1987	Vishnu Vaman Shirwadkar	Nut Emperor
(c)	2003	Vinda Karandikar	Ashtadarshan
(d)	2015	Bhalchandra Vanaji Nemade	Hindus: A Prosperous Abomination

Option answers

- 1) Only options (a) and (b) are correct.
2) Only options (b) and (c) are correct.
3) All the above options are correct.
4) Only options (c) and (d) are correct.

96. खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.

- (अ) भारतीय उद्योजक व टाटा समुहाच्या अध्यक्षपदी सध्या रतन नवल टाटा हे आहेत.
(ब) रतन टाटा यांनी टाटा उद्योग समुहासाठी हार्वर्ड विद्यापीठात प्रशिक्षणसंस्था काढली होती.
(क) टाटा उद्योग समुहाची अध्यक्षपदाची सुत्रे काही काळ सायरस मिस्त्री यांच्याकडे सोपविली होती.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ विधान (अ) आणि (ब) योग्य आहेत.
2) केवळ विधाने (ब) आणि (क) योग्य आहेत.
3) केवळ विधाने (अ) आणि (क) योग्य आहेत.

4) वरील सर्व विधाने योग्य आहेत.

Consider the following statement/s and identify the correct statement with.

- (a) Ratan Naval Tata is an Indian entrepreneur and currently the Chairman of the Tata Group.
(b) Ratan Tata established a training institute at Harvard University for the Tata Group of Industries.
(c) The chairmanship of the Tata Group of Industries was handed over to Cyrus Mistry for some time.

Option answers

- 1) Only statements (a) and (b) are correct.
2) Only statements (b) and (c) are correct.
3) Only statements (a) and (c) are correct.
4) All the above statements are correct.

97. 3 ऑक्टोबर 2020 रोजी पंतप्रधान श्री. नरेंद्र मोदी यांनी अटल बोगदाचे उद्घाटन केले होते. तो बोगदा खालीलपैकी कोणत्या राज्यात आहे ?

- 1) अरुणाचल प्रदेश 2) हिमाचल प्रदेश 3) प. बंगाल 4) हरियाणा

On 3 October 2020, Prime Minister Shri. Atal Tunnel was inaugurated by Narendra Modi. That tunnel is located in which of the following states?

- 1) Arunachal Pradesh 2) Himachal Pradesh 3) W. Bengal 4) Haryana

98. खालील विधानांचा विचार करून योग्य विधान / ने ओळखा.

- (अ) गेल्या काही दिवसात भारताच्या परराष्ट्र धोरणात सातत्य एक आहे असे दिसून येते.
(ब) पं. जवाहरलाल नेहरू यांनी स्वतंत्र भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचा पाया रचला आहे.
(क) विद्यमान पंतप्रधान श्री. नरेंद्र मोदी यांनी भारताच्या परराष्ट्र धोरणामध्ये अमुलाग्र बदल केला आहे.
(ड) 1991 च्या जागतिकीकरण, उदारीकरण आणि बाजारीकरण यामुळे भारताचे परराष्ट्र धोरण आंतरराष्ट्रीय पातळीवर उंचावले आहे.
पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ विधाने (अ) आणि (क) योग्य आहेत.
2) केवळ विधाने (अ), (ब) आणि (ड) योग्य आहेत.
3) वरील सर्व विधाने योग्य आहेत.
4) केवळ विधाने (ब), (क) आणि (ड) योग्य आहेत.

Consider the following statement/s and identify the correct statement with .

- (a) India's foreign policy in the last few days seems to have been one of continuity.
(b) Pt. Jawaharlal Nehru laid the foundations of independent India's foreign policy.
(c) Present Prime Minister Shri. Narendra Modi has drastically changed India's foreign policy.
(d) Globalization, liberalization and marketization of 1991 has elevated India's foreign policy to international level.

Option answers

- 1) Only statements (a) and (c) are correct.
2) Only statements (a), (b) and (d) are correct.
3) All the above statements are correct.
4) Only statements (b), (c) and (d) are correct.

99. खालील विधानांपैकी योग्य विधान/ने ओळखा.

- (अ) जपान या देशाने 'फुगाकु' हे महासंगणक निर्माण केले आहे.
(ब) IBM कंपनीचा 'समिट' हा महासंगणक अमेरिका देशाचा आहे.
(क) 'सनवे तैहूलाईट' हा महासंगणक चीन या देशाचा आहे.
(ड) 'परम सिद्धी' हा भारतातील सर्वाधिक शक्तीशाली व वेगवान महासंगणक आहे.
पर्यायी उत्तरे :

- 1) केवळ विधाने (अ), (ब) आणि (क) योग्य आहेत.
2) केवळ विधाने (ब), (क) आणि (ड) योग्य आहेत.
3) वरील सर्व विधाने योग्य आहेत.
4) केवळ विधाने (अ), (क) आणि (ड) योग्य आहेत.

Identify the correct statement/s from the following statements.

- (a) The country Japan has created the supercomputer 'Fugaku'.

- (b) IBM company's 'Summit' is a mainframe computer from America.
- (c) The supercomputer 'Sunway Taihulight' belongs to the country of China.
- (d) 'Param Siddhi' is the most powerful and fastest supercomputer in India.

Option answers

- 1) Only statements (a), (b) and (c) are correct.
- 2) Only statements (b), (c) and (d) are correct.
- 3) All the above statements are correct.
- 4) Only statements (a), (c) and (d) are correct.

100. SAANS अभियानाबद्दल अचूक विधाने ओळखा.

- (अ) हे अभियान न्यूमोनियामुळे होणारे बालमृत्यू प्रमाण कमी करण्यासाठी सुरु केले.
- (ब) SAANS म्हणजे Social Awareness and Action to Neutralise Pneumonia Successfully.
- (क) या अभियाना अंतर्गत 2022 पर्यंत 100 मागे 3 पेक्षा कमी मृत्यूदर करणे असे आहे.
- (ड) आज भारतात 1000 मागे 37 बालकांचा मृत्यू न्यूमोनियामुळे होतो, सर्वाधिक मृत्यू मध्यप्रदेश राज्यात आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (अ), (ब), (क) अचूक
- 2) फक्त (ब), (क), (ड) अचूक
- 3) फक्त (अ), (ब), (ड) अचूक
- 4) वरील सर्व अचूक

Identify the correct statements about the SAANS campaign.

- (a) The campaign was launched to reduce child mortality due to pneumonia.
- (b) SAANS stands for Social Awareness and Action to Neutralize Pneumonia Successfully.
- (c) The mission aims to reduce the mortality rate to less than 3 per 100 by 2022.
- (d) Today, 37 children die of pneumonia in every 1000 in India, the highest death rate is in the state of Madhya Pradesh.

Option answers

- 1) Only (a), (b), (c) are correct
- 2) Only (b), (c), (d) are correct
- 3) Only (a), (b), (d) are correct
- 4) All of the above are correct

सूचना माहितीस्तव - (पृष्ठ 1 वरून पुढे)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यक्तिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदारवर कच्चे काम केल्यास ते काँपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे. असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम - 82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/ किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ सपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग - 1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न (माहितीस्तव)

प्र. क्र. 101. 'गुलामगिरी' हे पुस्तक कोणी लिहले आहे ?

- 1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर 2) गो.ग. आगरकर
3) महात्मा फुले 4) राजा राममोहन रॉय

ह्या प्रश्नाचे उत्तर "(3) महात्मा फुले" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 101. ① ② ● ④

अशा पध्दतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर - क्रमांक तुम्हाला स्वतंत्र्यरीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्यात त्या प्रश्नपत्रिकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK.

अधिकारी घडविणारी विश्वसनीय संस्था

स्पंदन करिअर इन्स्टीट्यूट, नागपूर

UPSC /MPSC /BANKING / SSC

Director : Dr. Vilas S. Gajghate 9923262977

2023

Code : YO1

राज्यसेवा (MPSC) पूर्व सराव परीक्षा

सामान्य अध्ययन चाचणी (GS-1)

वेळ : 2 (दोन) तास

Paper No. 01

एकूण प्रश्न : 100

एकूण गुण : 200

Paper No – 01 (Ans Key)

Question No	Answer	Question No	Answer	Question No	Answer	Question No	Answer
1	3	26	2	51	4	76	1
2	2	27	1	52	3	77	4
3	3	28	2	53	4	78	2
4	2	29	3	54	3	79	2
5	1	30	2	55	2	80	4
6	2	31	2	56	1	81	3
7	1	32	2	57	4	82	4
8	3	33	4	58	3	83	4
9	1	34	4	59	4	84	1
10	1	35	2	60	2	85	1
11	3	36	4	61	4	86	4
12	4	37	2	62	3	87	2
13	3	38	3	63	1	88	1
14	2	39	4	64	4	89	1
15	3	40	1	65	4	90	1
16	2	41	4	66	4	91	3
17	4	42	3	67	2	92	1
18	3	43	4	68	3	93	2
19	4	44	4	69	1	94	3
20	1	45	3	70	4	95	3
21	1	46	3	71	2	96	4
22	4	47	3	72	3	97	2
23	4	48	3	73	4	98	3
24	3	49	4	74	3	99	3
25	3	50	3	75	4	100	3